

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX NOVEMBER - LAPKRIČIO 2, 1995 Nr. 41

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

ISTORINEI TIESAI AR VIENADIENEI POLITIKAI?

Leonas Milčius

Seimo narys,

Lietuvių tautininkų sąjungos vicepirmininkas

Žurnale "Kultūros barai" (1995, 8-9 nr.) atspausdintas Z. Butkaus straipsnis, parengtas remiantis mokslinėje konferencijoje skaitytu pranešimu, kurį, kaip "Lietuvos ryte" vėliau teigė pats autorius, žurnalo redaktorius "tiesiog išprašęs". Jame aprašytoji istorija "nebuvo skirta laikraščiams" (cituojame iš "LR"). Taigi, galėtume sakyti, kad pats to pranešimo autorius niekuo dėtas. Derėtų tik sveikinti istoriko dėmesį prieš daugiau negu 70 metų vykusiems procesams, jo nuomone, turėjusiems ryšį su besikuriančios Lietuvių tautininkų sąjungos spaudos finansavimu. Tačiau šis kuklitis, itin siaurai temai skirtas darbelis staiga buvo smarkiai išpopuliarintas, perspausdintas stambiausiuose dienraščiuose, pridėdant "intriguojančias" arba "sensacingas" paantraštes, besąlygiškai nukreiptas ne į istoriją, o į šių dienų Lietuvos politinį gyvenimą, kaip, pavyzdžiui:

"Jei opozicija gauna paramą iš svetur..." (Taigi, susiprask, skaitytojai, kad opozicija "gauna". Ko čia bešnekėti apie valdančiųjų korupciją, jei ir opozicija pasirodo "gaunanti". Kuo pats kvėpia, tuo kitą tepa.)

"Istorijos faktai liudija: partijas galima papirkti". (Taigi, "sensacija" pirmajame stambiausio dienraščio puslapyje kalba anaipol ne apie istoriją. Šiame fone jau niekam nebeturėtų būti nesvarbu, kad net LTS pavadinimas iškraipytas, jau nekalbant apie kitus, švelniai tariant, netikslumus.)

Specifinį pranešimą persispausdina "Diena", ištesdama jį per kelis savo numerius. Jame suminėti teiginiai sinchroniškai atkartojami kituose laikraščiuose, apie tai kalbama radijo ir televizijos laidose. Apie "išpuolį" prieš dabartinius tautininkus jau ne pirmą kartą užsimena net pats ponas Č. Jursėnas, tiesiog ragindamas "duoti atkirtį". Ko, girdi, jie tyli? Visa tai rodo labai kryptingai pateiktą "politinės virtuvės" užsakymą, kai bandoma prieš 70 metų buvusius tikrus arba tariamus atskirų asmenų veiksmus sutapatinti su dabartine situacija ir sukompromituoti atsikūrusią Lietuvių

tautininkų sąjungą, priešpastryti ją kitoms politinėms jėgoms, iš anksto deklaruoti jų nepaperkamumą ir t.t. Matome ir aiškius mėginimus sumenkinti iškilią nepriklausomos Lietuvos asmenybes. Taigi kalbos apie politinės kultūros metus yra tik dar vienas politinės veidmainystės aktas (šalia pareiškimų apie santarvę, toleranciją ir pan.).

Šiandieninė Lietuvių tautininkų sąjunga, perėmusi tautiškumą, kaip vieną iš didžiausių valstybės ir asmens savitumą bei išlikimą sąlygojančių vertybių, negali prisiminti atsakomybės už pavienių tautininkų veiklą, buvusią prieš pusšimtį ar daugiau metų. Dar šių metų pradžioje vykusiam LTS suvažiavime buvo nutarta sudaryti specialistų grupę Tautininkų sąjungos iškairinei veiklai įvertinti. Šis darbas jau vyksta. Tai labai atsakinga, ypatingo kruopštumo reikalaujanti užduotis. Nepakanka žinoti vieną kitą tarpusavyje menkai susijusį faktą, vieno kito atsakingo asmens biografiją. Istorijos faktus reikia vertinti tik visapusiškame to laikotarpio reiškinių bei procesų kontekste. Dirbtinis jų sutapatinimas su dabartimi, kaip akivaizdžiai rodo ir mūsų pateiktas pavyzdys, gali būti panaudojamas tik pigiai politinei spekuliacijai.

Suprantama, kad paprastai, aiški, į abejotinos vertės kompromisus nesiveliančios Lietuvių tautininkų sąjungos veikla negali patikti valdančiajai LDD partijai, kuri toleruoja nusikalstamumą ir korupciją, skurdo plitimą bei valstybės ūkio nuosmukį. Tautininkai ne kartą jos valdymą įvardino kaip žalingą Lietuvai. Tad kaip čia nepasimėgausi kokia nors kad ir visai menka proga igelti savo oponentams.

Mes suprantame, kad ir kai kurioms kitoms partijoms, pakniopstomis stumiančioms Lietuvą į Europos Sąjungos glėbį, ne visada esame parankūs. Ne kartą ir ne du buvome barami už "neklusnumą", nenuolaidžiavimą abejotiniams "lyderių" veiksams. Bet negalime pritarti didžiosiomis save vadinančių partijų susitarimui – išvien su LDDP skubotai pakeisti 47-

Džiaugsmingai paminėjome "Dirvos" 80-metį. "Vilties" d-jos nariai ir garbės svečiai šventės metu. Iš k.: V. Blinstrubas, dr. V. Stankus, "Draugo" vyr. red. D. Bindokienė, d-jos pirm. A. Matulionis, A. Maurutienė, klebonas G. Kijauskas, d-jos buv. pirm. dr. V. Maurutis, Tautininkų s-gos pirm. dr. L. Kriaučeliūnas, Jonas Citulis.

ąjį Konstitucijos straipsnį ir leisti tuoj pat pardavinėti žemę užsieniečiams ir juridiniams asmenims. Be abejo, kai ką gerokai erzina ir tautininkų siekis sutelkti opozicines jėgas, palaikyti naujas asmenybes, pasirengusias suvienyti visus neabejingus tautos likimui ir nusiteikusius pozityviai veiklai. Gaila, bet kai kurie pripažintieji "autoritetai" to daryti iki šiol nesiryžo. O juk derėtų ne įtariai žvalgytis į aktyvius bendraminčius ir aiškintis, kam priklauso vienos ar kitos iniciatyvos teisė, o dažniau ir protingiau tartis, kaip Lietuvą iš vis gilėjančios duobės bendromis jėgomis pakelti.

Tokios aplinkybės sąlygoja ir ateityje dar ne kartą sąlygos panašius išpuolius, piktdžiugišką tautininkų kritiką. Tautiškumas visada buvo nemalonia kliūtis kosmopolitizmui. Nesvarbu, koks jis bebūtų: primityvusis sovietinis ar modernusis "europinis". Tačiau esame įsitikinę, kad toks mūsų pasirinkimas yra sąžiningas, teisingas ir būtinas. Nemanome jo atsisakyti, nežiūrint, ar tai mūsų oponentams patinka, ar nepatinka, nepaisant, kokio spaudimo ar net šantažo prieš mus būtų griebiamasi.

O dėl bandymų istoriko Z. Butkaus pranešimą "šiuolaikiškai" interpretuoti norėtume štai ką pareikšti: Lietuvių tautininkų sąjunga Lietuvos neišdavė ir niekam nepardavė. Priešingai, LTS paaugėjo tūkstančius savo narių gyvybių dėl jos laisvės, buvo nepakanti betvarkei ir korupcijai, visomis išgalėmis

rūpinosi valstybės ekonomika ir saugumu.

Būtų žymiai geriau, jei tiek istorikai, tiek dabartiniai politikai, užuot gaisę brangų laiką nevaisingoms pastangoms ką nors kompromituojančio surasti ir taip mėginti sumenkinti vis stiprėjantį tautininkų autoritetą bei pačią tautiškumo idėją, daugiau dėmesio skirtų tam, kad išnagrinėtų priežastis, dėl kurių žuvo, buvo ištremta ar kitaip nukentėjo beveik milijonas lietuvių. Dar daugiau pastangų reiktų skirti išsiaiškinimui, kodėl Lietuva, atkūrusi savo nepriklausomybę, jau šešti metai negali išbristi iš skurdo ir suirutės liūno. Kodėl daugumos mūsų piliečių padėtis darosi vis dramatiškesnė, o visos valstybės situacija – vis pavojingesnė?

Dar daugiau susimąstyti turėtų tos politinės partijos ir tie jų atstovai, kurie šiandien laiko rankas iki alkūnių sukišę į visokius užsienio fondus, "internus", kurie vos ne kiekvieną savo kelionę į užsienį užbaigia Šveicarijoje. Ant suvargusios Lietuvos pečių kraudami vos ne milijardo dolerių skolas, jie laukia nesulaukia kada galės parduoti paskutinį jos turą – žemę.

Lietuvių tautininkų sąjunga galėtų tik padėkoti istorikams už jų darbą, jei jis būtų skiriamas visapusiškam Lietuvos valstybės kūrimo, tvirtėjimo ir tragiškų laikotarpių pažinimui, jei jų tyrimai iš tikrųjų padėtų atkurti istorinę tiesą apie pačius sudėtingiausius mūsų valstybės gyvavimo laikotarpius, jei jie kruopščiai išanalizuotų daly-

kus, kurias kitų valstybių tyrinėtojai traktuoja itin subjektyviai, anaipol negeranoriškai lietuvių tautos atžvilgiu. Tokių darbų dėka mes taptume dvasiškai stripresni ir turtingesni. Niekada nepritarsime apgailėtiniams bandymams panaudoti istorijos mokslą politiniam šantažui, reikalavimams atsisakyti savo nuostatų, išsižadėti svarbiausių idėjų ar pasirinkto kelio į tiesą. Menki dividendai laukia ir tų, kurie, pasiremdami koku nors iš bendro istorinio konteksto išplėstu ir subjektyviai vertinamu faktu, siekia pažeminti ir sumenkinti tuos, kurie Lietuvai paaugojo visą savo gyvenimą. Kaip būtų puiku, jeigu apie dabartinius Lietuvos vadovus galėtume kalbėti taip, kaip Z. Butkaus surastuose archyvuose dokumentuose kalbama apie Prezidentą A. Smetoną. Apie kuriuos būsimuosius vadovus galėsime pasakyti tokius žodžius: "turi Lietuvoje autoritetą, nesusiėpęs ir niekada nesusitęs korupcija, yra sąžiningas ir, svarbiausia, laikosi žodžio"?

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Girdėta iš Vilniaus

• **BIUDŽETO DEFICITAS BUS DENGIAMAS VALSTYBĖS OBLIGACIJOMIS.** 1996 metų valstybės biudžetas planuojamas su 608 mln. litų deficitu, kurį, kaip ir šiemet, tikimasi dengti valstybės obligacijomis, parduodamomis užsienyje, – spaudos konferencijoje trečiadienį sakė Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas Feliksas Kolosauskas.

Tokiu būdu, pasak jo, bus mažinama palūkanų norma už banko kreditus Lietuvoje. Dar šiais metais užsienyje tikimasi parduoti valstybės obligacijų maždaug už 50-60 mln. JAV dolerių.

Kaip jau skelbta, 608 mln. biudžeto deficitas, kuris prilygsta 2 proc. bendrojo vidaus produkto, yra suderintas su Tarptautiniu valiutos fondu. 1996 m. valstybės biudžete planuojama 5448 mln. litų išlaidų ir 4840 mln. litų pajamų.

• **VALSTYBĖS PASLAPČIŲ SĄRAŠĄ SUDARYS VYRIAUSYBĖ.** Nuo 1996 m. kovo 1 dienos įsigalios Lietuvos Respublikos valstybės paslapčių ir jų apsaugos įstatymas. Iki tos dienos turi būti parengti ir Vyriausybės patvirtinti poįstatyminiai bei norminiai aktai, įvardinti Lietuvos Respublikos Seimo nutarime "Dėl Lietuvos Respublikos valstybės paslapčių ir jų apsaugos įstatymo įgyvendinimo". Tai numato trečiadienį priimtas Seime Lietuvos Respublikos valstybės paslapčių ir jų apsaugos įstatymas.

Įstatymas reglamentuoja valstybės paslaptį sudarančių žinių išslaptinimą, saugojimą, naudojimą ir išslaptinimą Lietuvos Respublikoje bei jos diplomatinėse ir konsulinėse atstovybėse užsienyje. Pagal įstatymą valstybės paslaptys – tai politinės, ekonominės, karinės, teisėtvarkos, mokslo ir technikos ar kitos žinios, kurių atskleidimas gali pažeisti Lietuvos Respublikos suverenumą, gynybinę ar ekonominę galią, pažeikti Lietuvos konstitucinei santvarkai bei politiniams interesams.

"Įstatymas apibrėžia tik paslapties sferas, tačiau konkrečių jų sąrašą iki 1996 metų kovo 1 dienos turėtų sudaryti Vyriausybė", – sakė ELTAI Valstybės saugumo departamento generalinio direktoriaus pavaduotojas Kazys Pėdnyčia. Jis nepritarė kai kuriems Seimo nariams, norintiems įstatyme numatyti baigtinį valstybės paslapties sąrašą. "Keičiantis gyvenimo reikalavimams, tas sąrašas irgi turėtų keistis. Ir tai nėra nuostata, suteikianti Vyriausybei galimybę savivaliauti", – teigė K. Pėdnyčia.

Seimas pasiūlė Vyriausybei iki 1996 m. kovo 1 d. patvirtinti valstybės paslaptis sudarančių žinių saugojimo tvarką, nustatyti tokių žinių sąrašo rengimo bei keitimo tvarką, sudaryti pareigybių sąrašą, kurias užimantiems asmenims gali būti suteikiama teisė susipažinti su valstybės paslaptimis.

• **VYTAUTAS LANDSBERGIS SUSITIKO SU SHEVAHU WEISU.** Izraelyje viešintis Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininkas profesorius Vytautas Landsbergis trečiadienį Jeruzalėje susitiko su Kneseto pirmininku profesoriumi Shevah Weiss.

V. Landsbergis su žmona Gražina dalyvaus iškilmingoje ceremonijoje Yad Vashem muziejuje. Čia bus pagerbtas V. Landsbergio motinos gydytojos Onutės Landsbergienės atminimas. Po mirties O. Landsbergienė apdovanota Žuvančiųjų gelbėjimo kryžiumi.

1944 metų pavasarį V. Landsbergio tėvai savo namuose slėpė iš Kauno geto pabėgusią Belą Gurvičiūtę, kurios šeima ir pakvietė V. Landsbergį pasisvečiuoti Izraelyje.

ELTA

RUOŠIANTIS ALTO SUVAŽIAVIMUI

Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime Chicagoje š.m. lapkričio 4 d. bus svarstomi ALTO veiklos reikalai, be abejo, bus prisiminti perėjais metais įvykusio Amerikos Lietuvių Kongreso ir 54-ojo suvažiavimo gausūs nutarimai bei jų vykdymas. Kiekvienas atstovas, vykstantis į suvažiavimą, turėtų pagalbėti ne tik apie prieš metus padarytus nutarimus, bet ir naujus, naudingus ALTO veiklai pasiūlymus, o svarbiausia, nepamiršti ir apie jų įvykdymą.

NATO klausimu buvo pasisakyta, kad neužtenka "NATO partnerystės taikai išlaikyti" ir kad reikia siekti Pabaltijo valstybių pilnos NATO narysės, kas užtikrintų stabilumą ir saugumą. ALTAS kartu su JBANC'u visą laiką šį įsipareigojimą vykdo.

Karaliaučiaus krašto reikalų pavesta ALTO centro valdybai sudaryti komisiją memorandumui paruošti ir įteikti JAV prezidentui, kurio būtų prašoma sušaukti Europos Taikos konferenciją, vykdančią 1945 metų Potsdamo – Berlyno konferencijos nutarimus. Europos Taikos konferencijoje turėtų būti sprendžiamas Karaliaučiaus krašto klausimas, turėtų būti iš Karaliaučiaus krašto išvesta visa Rusijos kariuomenė, ir Karaliaučiaus kraštas pavestas Jungtinių Tautų globai, atsižvelgiant į istorines ir etnografinės Lietuvos sienas.

Tas ir vykdoma. Pagal ALTO valdybos pavedimą, šią komisiją sudarė dr. Jonas Valaitis iš tam tikslui parinktų specialistų. Karaliaučiaus krašto klausimas suvažiavime, atrodo, bus pats ryškiausias.

Jungtinių Tautų sukaktis

Jungtinėse Tautose spalio 22 prezidentas Clintonas pasakė kalbą. Ši organizacija atliko daug pasauliui naudingų darbų, pripažino prezidentas, kartu pabrėždamas, kad daug problemų nebuvo išspręstos, liko ateiviai. JT, kurių nariams atstovauti daugelis valstybių atsiuntė savo prezidentus ar kitaip vadinamas valdžios galvas, paminėjo 50 metų sukaktį nuo JT Chartos pasirašymo. Prezidento Clintono kalbos klausėsi ir Kubos diktatorius Fidel Castro, kurį New Yorke pasitiko piktos Kubos politinių pabėgėlių demonstracijos.

Tarp menkai atliktų JT bandymų paskutiniu metu minimi ir buvusios Jugoslavijos tautų karai, užsitęsę daugiau 3 metų. Jungtinių Tautų vadovybė paskelbė, jog vyriausias organizacijos atstovas Bosnijoje, nemažai kritikuotas Yasushi Akashi yra atšauktas ir bus pakeistas. Tarp menkai įvykdytų užsimojimų Jungtinės Tautos nereagavo, kai Indonezija 1975 m. okupavo ir prisijungė Rytinį Timorą. Iki šiol ten vyksta neramumai ir civilinės kovos. Nesugebėjo JT sustabdyti Irako–Irano karo, nepasisekė šiai "Pasaulio tvarkos" prižiūrėtojai: Somalijoje, Liberijoje, Angoloje. Nėra pastovios taikos Indijos – Pakistano pasienyje. Rimčiau-sios problemos dar liko Izraelio – Palestinos santykiuose.

Nežiūrint daugelio nepasisekimų, kurie šaltojo karo laikais buvo trukdomi Saugumo Tarybos vetavimo procedūros, stebėtojai pripažįsta, kad organizacija išsprendė be didesnių aukų Namibijos nepriklausomybės klausimą, sumažėjo kovos Kambodijoje, mažiau aukų Mozambike, karai sustojo Salvadore. Jungtinės Tautos išsprendė dekolonizavimo problemas Afrikoje. Daug problemų liko, nes didžiosios pasaulio galybės, užimančios pastovias vietas Saugumo Taryboje, mažai rodė noro įsijungti į taikos priežiūros uždavinius, jei karai ir kareliai nelietė tiesioginių jų interesų. J. Tautoms labai stinga lėšų, nes turtingosios šalys, net ir JAV, liko organizacijai skolingos. Ateityje reikėtų keisti ir JT Saugumo Tarybos sąrašus, nes šiuo metu Taryboje tėra šalys, turinčios atominį ginklą. Ekonominės galybės kaip Japonija ar Vokietija, ar žmonėmis turtingos šalys kaip Indija irgi turėtų būti Tarybos narėmis.

Kiti nutarimai atitinkamai vykdomi: dėl sovietų genocido Lietuvoje literatūros anglų kalba, dėl Lietuvos Laisvės Kovų Archyvo leidi-

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Šiuo metu pasaulyje yra 64,293 Jungtinių Tautų atsiųsti kariai, stebėtojai ar civilinės policijos nariai, kurie stebi, prižiūri taiką įvairiose pasaulio dalyse. Apie 30 pasaulio valstybių yra suteikusios kareivių ar ginklų Jungtinių Tautų operacijoms. Yra net pasiūlymų steigti Jungtinėms Tautoms "svetimšalių legioną", panašų į Prancūzijos turimą tokią svetimšalių kariuomenę. Kitos šalys, kaip Japonija ar Vokietija, priešinasi, sakydamos, kad tokią kariuomenę draudžia jų Konstitucijos ar kiti įstatymai.

TRUMPAI

• Washingtonė spalio 31 d. turėtų prasidėti paskutinis Serbijos, Kroatijos ir Bosnijos vadų susitikimas, kuriame, dalyvaujant ir prez. Clintonui, būtų nutartos naujos visų tų valstybių sienos. Platusnė konferencija vėliau numatyta Londone. Tuo pačiu metu NATO atvežtų į karo nuteriotą teritoriją apie 60,000 gerai ginkluotos kariuomenės, kurioje dalyvautų ir JAV 20,000 kareivių.

• Eritrejos vyriausybė skundžiasi, kad kaimyninis Sudanas bando sukelti šioje Afrikos dalyje neramumus ir įtampą. Panašiai Sudano fundamentalistų elgesiu skundžiasi Etiopija ir Uganda. Etiopijos prezidentas Zenawi paskelbė, kad jo šalies saugumo departamentas turi įrodymų, kad Sudano agentai bandė nužudyti Egipto prezidentą Mubaraką, vykstantį į Afrikos šalių vadų konferenciją. Iš visų Sudano kaimynų tik Kenija dar palaiko su Sudanu normalius santykius.

• NATO generalinis sekretorius, buvęs Belgijos ekonomikos ministras Willy Claes, bus priverstas pasitraukti iš pareigų. Jis kaltinamas 1988 m. priėmęs kyši iš Italijos ginklų bendrovės. Apie 51 mln. belgų frankų gavo ne pats Claes, bet jo Flamų socialistų partija.

• Sen. Sam Nunn, demokratas senatorius iš Georgijos, paskelbė, kad nutarė daugiau nekandidatuoti į Senatą. Tai jau aštuntas Senato demokratas, išeinąs į pensiją.

• JAV prekybos departamentas nusiskundė, kad prekyboje su komunistine Kinija deficitas šiais metais sieks 39 milijardus dolerių. Kinija tvirtina, kad perteklius tėra apie 7 milijardai. Daugelis

kinų prekių pasiekia Ameriką per Kong Kongą, todėl kinai jų neįskaityto kaip eksporto į Ameriką.

• Spalio 1 d. rinkimai Latvijoje nė vienai partijai nedavė aiškos pergalės. Devynios politinės partijos gavo pakankamai balsų (5 ar daugiau procentų). Daugelį sukrėtė Latvijos judėjimo partija, laimėjusi daugiau 15 proc. balsų. Jos vadas Joachim Siegerist yra vokiečių kilmės, Vokietijos pilietis, įsteigęs savo partiją prieš metus. Jis buvo išvežtas į Sibirą, yra kietas antikomunistas. Jis latviškai laisvai nekalba. Kitas gerai pasirodęs politikas Ziedonis Ceveris, buvęs vidaus reikalų ministras, anksčiau komjaunuolių vadas, priklauso partijai "Šeiminkas".

• Jungtinių Tautų atstovas Burundi valstybėlėje, Afrikoje, Ahmedu Abdallah nutarė išvažiuoti. Sakoma, kad jis daug prisidėjo, kad Burundi nebuvo tokių skerdynių, kaip kaimyninėje Rwandoje. Atstovas nujaučia, kad greit prasidės civilinės kovos tarp hutų ir tutsi genčių.

• Turkijos ministrė pirm. Tansu Ciller sudarė koaliciją su dviem labai skirtingų pažiūrų partijom: labai kairia nacionalistų partija ir pačia dešiniausia grupuote. Abejojama, ar ši koalicija ilgai išsilaikys.

• Katalikiškoje Airijoje į katalikų tikėjimą perėjo anglikonė Phillis Fleury, medicinos gydytoja. Jos perėjimas ir tuo svarbus, kad ji buvo viena pirmųjų anglikonų bažnyčios moterų kunigių, įšventinta 1991 m.

• Filipinų saloje Mindanao karo veiksmus pradėjo nauja sukilėlių prieš valdžią musulmonų kovos grupė. Iš 65 mln. Filipinų gyventojų, kurių dauguma katalikai, saloje gyvena 6.5 mil. musulmonų. Jiems centrinė valdžia siūlo plačią autonomiją, tačiau naujoji grupuotė siekia visiškos nepriklausomybės.

• Komunistinės Kinijos valdančioji viršūnė paskelbė slapta nutartą penkmečio planą, kurį užsienio stebėtojai komentuoja kaip pasirinkimą tarp dviejų blygybių: ar Kinijoje kils nepaprasta infliacija ar išsivystys didelis nedarbas. Spėjama, kad jau dabar bedarbių yra 34 proc., nors oficiali statistika skelbia vos 2.8 proc. Čia neįskaitomi milijonai kinų, kurie gyvena žemdirbystės rajonuose ir neturi darbo.

• Kinijos buvusio vado Dengo duktė paskelbė, jog jos 91 metų amžiaus tėvas sirguliuoja, tačiau dar mėgsta žaisti kortomis "bridžą".

(Nukelta į 12 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. ANICETAS BUNDONIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

KULTŪROS PREMIJŲ ŠVENTĖ

Juozas Žygas

Praėjusiam karui baigiantis ir pradėjus stovykloms steigtis, netrukus pradėjo organizuotis įvairūs meno kolektyvai ir pasirodė stovyklų biuleteniai. Ilgai netrukus, atsirado laikraščiai ir net žurnalai. Nustoję savo tėvynės ir gyvendami svetimame krašte, žmonės guodėsi bent lietuviška daina ir spausdintu lietuvišku žodžiu. Stovyklinis periodas buvo pats kūrybingiausias. Išeivijos rašytojai gyvendami barakuose, gal tik antklodėmis savo būstą atsiskyrę, sukūrė tokius kūrybinius, kurie ne tik išliks, bet ir užims svarbią vietą lietuvių literatūroje ir jos istorijoje.

Prasidėjus emigracijai, kartu su savimi išsivežėme ir meilę lietuviškai dainai, šokiui ir spausdintam žodžiui. Kol buvome dar gana skurdūs, tai dar vis surasdavome dolerį ir net dešimkę lietuviškam laikraščiui ir knygai. Tad 1950-1960 m. buvo dar gana kūrybingi. Po to palaipsniui tas įkarštis pradėjo vėsti. Tad ir prasidėjo leidžiamų knygų ir spaudos tiražų mažėjimas. Kadangi viskas vyko palaipsniui, tad iš karto ir nepastebėjome. O apie 1970-sius metus jau daugeliui buvo aišku, kad nebeturime to kūrybinio pajėgumo, kokį turėjome. Žinoma, rengiant didžiuosius renginius, dainų ir šokių šventes dar pajėgdavome savo jėgas suorganizuoti, o joms praėjus, viskas aprimdavo, kadangi tik vienam didesniajam renginiui jėgų tebeturėjome.

LB-nės Kultūros taryba pamatė ir suprato, kad mūsų kultūrinei veiklai pagyventi reikia kažko naujo, kad veiklą paskatintų. Taip sakant, reikėjo duoti injekciją. Mūsų kultūrininkai dažnai dirba be jokio atlyginimo, dažnai net ačiū nesulaukdami. Kultūrinės premijos turi ne tiek finansinę reikšmę, kiek moralinį įvertinimą ir paskatinti-

mą. Kurį laiką apie tai yra kalbama ir rašoma. Tuo įnešama į mūsų gyvenimą naujų temų ir progų pasigincyti. O vis tik jomis susidomėjimas yra gana didelis. Komisija žurnalizmo premijai skirti yra gavusi 14-ka pasiūlymų. Tad bent tuo atveju gerai, kad spaudos darbuotojų dar užtenkamai yra. Yra ir norinčių, kad būtų pastebėti ir įvertinti. Tame nėra nieko blogo, nes tie, kurie nieko nenori – tai nieko ir nesukuria. Prasidėjus Lietuvos atgimimui, išeivijos kultūrinį gyvenimą gerokai susilpnino. Kadangi visas dėmesys į Lietuvą nukrypo. LB-nei beveik visą dėmesį Lietuvai paskyrus, savaime suprantama, kad išeivijos reikalai turėjo nukentėti.

Todėl nereikėtų nei stebėtis, kad paskutiniųjų trejetos metų Kultūros tarybos veikla beveik jokių pėdsakų nepaliko. Dabartinei Kultūros tarybai reikia viską beveik iš naujo pradėti. Kuomet premijų šventės vykdavo kasmet – tai tereikėjo tik toliau darbą tęsti. O dabar reikia vėl visuomenei iš naujo aiškinti ir šventės dirvą parengti. Kultūros premijų šventė įvyks lapkričio 5 d., sekmadienį, Chicagoje, Jau-nimo centre. Premijoms pinigai, kaip ir visuomet, yra paskirti Lietuvii Fondo. Reikia pažymėti, kad praeityje žurnalizmo premijos buvo paskirtos keturiems nuolatiniams "Dirvos" bendradarbiais. Šiemet siūlomųjų kandidatų tarpe vėl yra pora "Dirvos" darbuotojų. Tad ir visi "Dirvos" skaitytojai turėtų nykščius prispaudę laikyti. Žurnalizmo premijos skyrimo komisijos posėdis vyko spalio 19 d. Komisijos nutarimas yra galutinas!

Reikšmingiausias, didžiausias

IŠEIVIJOS 1995 METŲ DARBAS

Antanas Dundzila

Mano manymu, jis toks svarbus, kad apie jį, kaip Evangelijose, dera pradėti kalbėti su prilyginimu.

Kartą kažkoks keleivis netikėtai užklydo į nuošalią vietovę, kurioje vienuolė plovė ir perrišinėjo baises, pūliuojančias raupsų ligos apšėsto (graikiškai "lepra", angliškai "leprosy" – dano Hanseno 1874 m. atrastos užkrečiamos bacilos), nuo sveikų žmonių izoliuoto ligonio žaizdas. Suglumęs keleivis sumurmėjo: "Aš tokio darbo nedirbčiau nė už milijoną dolerių..." Nuo ligonio žaizdų akis pakėlusį vienuolė atsiliepė: "Aš irgi tokio darbo už milijoną nedirbčiau..."

Lietuvoje dabar, o ne tik dabar, bet per ištisą pusšimtį metų, okupantas su savo kolaborantais Lietuvos laisvės kovotojus – partizanus laikė ir tebelaiiko pūliuojančiais, šalin stumtiniais žmonėmis. Tiesa, jų nevadina raupsuotaisiais: vadina banditais, naciais, žmogžudžiais ir t.t. Ir, aišku, tautai padarytų žaizdų okupanto užauginti šių dienų valdžios ponai neplauna, neperrisinėja.

Net dabar, penkeriems metams praslinkus po Nepriklausomybės atstatymo, buvusių partizanų, okupanto niekintų tremtinių bei politinių kalinių padėtis yra prasčiau už bet kokius raupsuotuosius. Valstybiniame gyvenime jie nepripažįstami, jų pensijos toli gražu nesiekia būtino pragyvenimo lygio. Valstybinius milijonus sau ir savo partijos pakalikams žarstosi buvę okupanto kolaborantai. Partizanus persekioję ir kankinę stribai, visoki buvę saugumo pareigūnai vaikščioja laisvi, gauna riebias valstybines pensijas arba gyvena svetimuose kraštuose. Apie pastaruosius tylima arba kartais išgirstama teismuose, kur jie – tik pamanykite – "savo garbę" dabar gi-

na... Gi daromi akiplėiški pareiškimai arba valstybės vardu leidžiami potvarkiai: jais draskomos tautos žaizdos ir randai, o užsitarnavusieji tautos vaikai toliau dvasiniai ir fiziniai alinami.

Ir štai, beveik stebuklas! Susibūrė į aną vienuolę panašus visuomeninis vienetas, kuris (įsidėmėkime!) be naudos sau, su visuomenės talka bandys buvusių partizanų padėtį siek tiek gerinti. Atsirado žmonių, kurie, matydami reikalą ir vadovaudamiesi savo visuomenine patirtimi, išeina į viešumą ir sako: "Kadangi nieko nedaro tie, kurie privalėtų, mes stengsimės skriaudžiamaisiais pasirūpinti!"

Dabar kalbėkime tiesioginiai, vardais, faktais ir įvykiais. Šią vasarą JAV-ių Lietuvių Bendruomenės (JAV LB) apimtyje susikūrė komitetas, kuris, kaip ana vienuolė, ėmėsi organizuoti talką buvusiems Lietuvos laisvės kovotojams bei jų palikuonims. Komitetas veikia Birutės Jasaitienės kompetentingai pirmininkaujamos JAV LB-ės Socialinių reikalų tarybos apimtyje. Pirmininku yra Leonas Maskaliūnas, į sudėtį įeina Povilas Vaičekauskas, Antanas Paužuolis, Marija Remienė ir jau minėta B. Jasaitienė. Komitetas iš tikrųjų yra fondas: jis jau pradėjo telkti lėšas ir vadinasi "Lietuvos Partizanų globos fondu" (LPGF).

Mintis kurti tokį fondą kilo šių metų pradžioje, kai dainuojančių partizanų "Šilo" grupė koncertavo keliose Amerikos lietuvių kolonijose. (Charakteringa, kad šiuos puikiai pavykusius koncertus bei partizanų atsikvietimą irgi surengė JAV LB-ės Socialinių reikalų taryba, nors yra ir kitų, kurie šių gastrolių nuopelnus spaudoje savinasi.) "Šilo" dalyvių pasakoji-

mai ir nuoseklesni pokalbiai su jais paskatino imtis darbo pradėti organizuoti partizanams pagalbą.

Laikoma, kad Lietuvoje yra dar gyvų, grįžusių iš Sibiro partizanų daugiau kaip 400. Jiems visiems reikalinga materialinė parama. Partizanų pensijos yra labai mažos, tik apie 120 Lt per mėn. (\$30.00...), o atgauti turėtų nuosavybę yra beveik neįmanoma. Trūksta jiems pinigų maistui, buitiniams reikalams apsimokėti. Gyvi išlikę, beveik visi buvo kovose sužeisti arba tardymuose, kalėjimuose sužaloti. Partizanui mirus, dažno šeima neturi pinigų užmokėti už laidotuves...

Įsteigto LPG fondo tikslai yra šie: rinkti aukas buvusių Lietuvos partizanų šalpai; teikti jiems paramą, ypač sergantiems, sužeistiems, invalidams; teikti paramą žuvusių partizanų šeimoms; teikti paramą žuvusių partizanų vaikams siekti aukštojo mokslo Lietuvoje; prisidėti prie "Lietuvos partizanų dainų" knygos išleidimo. Fondo motto yra: "Padėkime Lietuvos partizanams... Jų beliko vos keli šimtai..."

Fondas teiks paramą per 1992 m. atkurtą Lietuvos Laisvės kovų sąjungą (LLKS), kuris veikia kaip Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos skyrius. Numatoma, kad \$200.00 suma padės globoti vieną partizaną ištisus metus. Išmokėjimai bus daromi per LLKS atstovus. Laukiama, kad fondo vadovybė paskelbtų, kad aukas galima nusirašyti nuo IRS mokesčių mokėjimo prievolės.

Fondo darbuotojai kviečia visus geros valios lietuvius prisidėti prie šio šalpos ir globos darbo. Bet kokio didumo auka, kiekvienas doleris čia bus reikšmingas ir mieliai priimamas. Laukiama taip pat ir \$200 metinių aukų, kurios įgalintų asmenį ar šeimą, gal grupę ar vienetą imtis globoti vieną partizaną ištisus metus. Šis darbas dabar tik pradedamas. Visuomenei pritariant, jis bus plėtojamas ir vystomas. Apie fondo veiklą visuomenė bus

(Nukelta į 4 psl.)

STANDARD FEDERAL BANK FOR SAVINGS

c/o L. P. G. FUND, Acct. #663777

4192 South Archer Avenue

Chicago, Illinois 60632-9985

Prašome čekius rašyti: L. P. G. Fund vardu,

Vieno partizano globai skiriu \$ 200auka

Lietuvos partizanų globai skiriu \$auka

Vardas, pavardė

Adresas

Zip

VIEŠAS PANEIGIMAS

Atkreipiu skaitytojų dėmesį, kad mano knygoje "Motinėle, auginai" yra eilutės:

"Iš aršių tos apylinkės sribų pasižymėjo Alfonsas Mozūras" (psl.22), – pasakojo partizanų ryšininkė Onutė Gelčytė-Genevičienė.

O 41-42 puslapiuose buvusi partizanė Konstancija Morkūnaitė pasakoja:

"Kartą, kai jie, apiplėšę žmones, siautėjo apylinkėse, prisikabinę dešrų ant kaklo, partizanai nutarė nedovanoti. Aš nuėjau stebėti, kada jie grįš, o vyrai išsidėstė Nuotakų kalne ir laukė ženklų. Pranešiau. Partizanai nutarė juos kuo arčiau prisileisti. Bet sribų vadas Alfonsas Mozūras (dabar gyvena Dzūkijoje) – jodamas pastebėjo ir pradėjo šaudyti. Užvirė kautynės. Stribai krito su kruvinom dešrom ant kaklų. Kai kurie spėjo išnešti kailį. Tarp jų ir Mozūras."

Iš šias eilutes atsiliepiu Lazdijuose gyvenantis Alfonsas Mozūras. Jis pareiškė, kad sribas ir sribų vadas nebuvo, dirbo milicijoje ir primygtinai prašė manęs "paneigti knygoje parašytą netiesą" visiems šios knygos skaitytojams. Savo žodžiams patvirtinti Alf. Mozūras atsiuntė kopijas 3-jų pažymų:

1. Pažyma apie tai, kad Alfonsas Mozūras, s. Mykolo, tikrai dirbo milicijos organuose nuo 1944 08 15 iki 1945 07 25. Pažyma išduota 1954 04 09.

2. Pažyma, pasirašyta Vidaus reikalų ministerijos skyriaus viršininko pavaduotojo S. Blaževičiaus, kurioje pil. Mozūrai rašoma: "Žinių apie Jūsų betarpišką dalyvavimą kovinėse operacijose prieš buržuazinių nacionalistų gaujas Lietuvos TSR Vidaus reikalų ministerijoje nėra". Pažyma išduota 1980 04 21.

3. Pažyma rusų k. (išverčiu), pasirašyta Vidaus reikalų ministerijos skyriaus viršininko pavaduotojo R. Linkevičiaus, išduota 1983 06 24 pil. Mozūrai nurodo, jog Lietuvos TSR VRM, KGB archyvuose ir jo asmens byloje duomenų apie betarpišką dalyvavimą kovoje su banditizmu Lietuvos TSR teritorijoje nėra.

Taip kalba gauti iš p. A. Mozūro dokumentai.

Žemiau pateikiu savo turimą informaciją apie pil. A. Mozūrą (dokumentai iš Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos istorijos sekcijos fondo).

1. Išrašas iš Alfonso Mozūro autobiografijos, rašytos personalinės pensijos gavimo reikalu:

"Baigęs kursų, grįžau į Prienus... ir dirbau Prienu

apskrities liaudies gynėjų būrio štabo viršininko padėjėju politiniams reikalams". 1980 m. gegužės 26 d. A. Mozūras (parašas).

2. Išrašas pareiškimo Socialinio aprūpinimo skyriaus vedėjai drg. Dainauskienei:

"Nuo buvusio liaudies gynėjo Alfonso Mozūro: "...nuo 1944 m. rugpjūčio 15 d. iki 1952 m. spalio 25 d. su ginklu rankoje kovoju su tarybinės liaudies priešais už Tarybų valdžios įtvirtinimą... daugiau kaip 8 metus su ginklu rankoje..." 1983 08 04. A. Mozūras (parašas).

3. Pažyma rusų k., pasirašyta KGB skyriaus viršininko S. Skačkausko, apie tai, kad Mozūras A.M. nuo 1948 m. rugsėjo iki 1949 m. gegužės 1 d. dirbo liaudies gynėju ir liaudies gynėjų būrio štabo v-k'o pavaduotoju Prienuose.

4. Iš liudininko Petravičiaus Juozo atsiliepimo apie A. Mozūrą: "...dirbo Prienu apskrities valstybės saugumo organuose... viršininko padėjėju politiniams reikalams, vedė griežtą kovą su buožių ir jų pagalbininkų pasipriešinimu". 1980 m. gegužės 20 d. Parašas.

5. Iš liudininko Juodsnukio Juozo atsiliepimo: "...drg. Mozūras nuo 1944 m. stoji dirbti į tarybinės milicijos organus ir su ginklu rankose kovojo su tarybinės liaudies priešais..." 1980 m. gegužės 19 d. Parašas.

6. Lazdijų rajono gyventojų, gaunančių personalines pensijas, sąrašas, kuriame Alfonsas Mozūro pavardė įrašyta 21 nr., nurodant, kad pensija jam paskirta "už nuopelnus įtvirtinant Tarybų valdžią Lietuvoje".

Be to, yra paskelbtas žurnalisto V. Staniulio straipsnis "Nušovė ir degino" (Prienu r. laikraštis "Naujas gyvenimas", 1990 05 19), kuriame rašoma apie A. Mozūro veiksmus, sodybos sudeginimą ir ūkininko Povilo Kižio nužudymą Pošvenčio kaime. (Šio straipsnio nekommentuosiu).

Kas liečia mano knygoje A. Mozūrą mininčius sakinius, tai dokumentai kalba patys už save.

Todėl: ne "aršūs sribas", ne "sribų būrio vadas", ne "dešros ant kaklo", bet "liaudies gynėjas, liaudies gynėjų būrio politinis vadovas (t.y. polittrukas) ir personalinis pensininkas už nuopelnus įtvirtinant Tarybų valdžią Lietuvoje".

Su pagarba skaitytojui
Antanina GARMUTĖ,
knygos "Motinėle, auginai" autorė.
(Tremtinys")

CINIŠKAS "MOKSLINIS VEIKALAS"

Eivydąs Radvila

"Į svarbiausias Rusijai kylančias grėsmes atsakantys strateginiai teiginiai" – maždaug taip galima išversti praejusią savaitę Rusijos spaudoje pasirodžiusį veikalą, kurį parengė nevyriausybinis Gynybos tyrimų institutas. Rusijoje kol kas nesutariama, kaip jį vertinti: vieni sako, kad darbas paruoštas Saugumo tarybos užsakymu, kiti tvirtina, jog jis netrukus bus pristatytas Gynybos ministrui, trečių manymu, tai tiesiog nieko neįpareigojantis mokslinis kūrinėlis. Nežiūrint visų tų nuomonių, darbas vertas aptarimo jau vien dėl to, kas su panašiomis mintimis į gruodžio mėnesio rinkimus Rusijoje eina didelė dalis komunistinių ir dešiniojo sparno politinių judėjimų.

Mums, be abejo, įdomiausia – santykinai didelė dalis, tiesiogiai liečianti Baltijos valstybes. Rašiusiųjį veikalą nuomone, Rusijos santykiai su Baltijos valstybėmis, Moldova ir Vakarų Ukraina (numatoma, kad po nesėkmingų ekonominių reformų Ukraina subyrės) turėtų būti panašūs į 1944-1991 metų SSRS – Suomijos bendradarbiavimą. Parengta plati priemonių atsarga, kurią Rusija galėtų naudoti, jei Baltijos valstybės nesutiktų su joms

siūloma "vieta" ir užsimanytų tapti NATO narėmis. Darbe teigiama, kad tuo atveju Rusijos kariuomenės įvedimas į Baltijos valstybes būtų visai moralus ir teisėtas. Jis būtų pagrindžiamas tokiais teiginiais: Rusijos požiūriu, NATO kariuomenės buvimas šiose valstybėse tolygus sovietų branduolinio ginklo buvimui Kuboje; Estija ir Latvija, nors iš tiesų yra dvikalbės valstybės, tačiau diskriminuoja rusus, todėl pastarieji turi teisę sukurti savo valdžią, kuri gali pasikviesti į pagalbą Rusijos kariuomenę; Baltijos valstybės yra kriminalinė sritis, gyvenanti iš kontrabandos ir mafijos valdoma (prieš pradėdant invaziją Čėčėnijoje, panašiai buvo kalbama apie "kriminalinį Dudajevų režimą"), taigi Rusijos kariuomenės elgesys prilygtų amerikiečių veiksams Panamoje nušalinant generolą Norvegą; kadangi Lietuva nepripažįsta Ribentropo – Molotovo paktą, Rusija turi teisę atsiimti Klaipėdą, o Baltarusija – Vilniaus kraštą.

Užėmus Baltijos valstybes, straipsnio rengėjų nuomone, niekas Vakaruose neišsiims dėl jų kariauti. Tuo atveju Rusijos atžvilgiu laukiama ekonominių sankcijų, tačiau jos nebus skaudžios, kadangi Vakarų Europa nau-

doja Rusijos dujas, taigi vienokiu ar kitokiu pavidalu bus priversta bendradarbiauti ir tokiu būdu aprūpinti Rusiją būtiniausiais valiutos ištekliais. Yra paruoštos ir tam tikros atsakomosios priemonės JAV, jei ši šalis nutartų visiškai nutraukti ekonominius santykius. Visų pirma, tai raketinis – branduolinis Rusijos potencialas, antra, grėsmė, kad Rusija ims platinti po pasaulį savo masinį naikinimo ginklą. JAV tikimasi įbauginti tokiu būdu įsigyjant Irako, Irano ar Alžyro palankumą.

Kitų Vidurio Europos valstybių atžvilgiu numatoma siek nuosaikesnė politika. Kadangi jėga priešintis šių valstybių priėmimui į NATO galimybių nėra, į tai bus atsakyta gynybos sąjungos su Baltarusija stiprinimu. Joje, Karaliaučiaus krašte bei Baltijos jūros laivyno laivuose bus dislokuotas taktinis branduolinis ginklas. Branduoliniais ginklais taip pat bus sustiprinta sritis apie Juodąją jūrą (Krymas, Gruzija, Armėnija, Abchazija) bei Rusijos – Norvegijos pasienis.

Nepriklausomų valstybių sandraugos viduje koncepcijos rengėjai siūlo remtis daugiausia karinėmis, jėgos priemonėmis. Numatoma prie Rusijos prijungti Moldovos Padniestrę, Abchaziją bei Pietų Osetiją. Tikimasi atkurti glaudžią sąjungą su Baltarusija, Kazachstanu ir didesne Ukrainos dalimi. Su kitomis Vidurio Azijos ir Užkaukazės respublikomis santykius numatoma vystyti pagal buvusį Rytų Europos modelį.

Nepaprastai svarbią vietą (Nukelta į 5 psl.)

IŠEIVIJOS 1995 METŲ DARBAS

(Atkelta iš 3 psl.)

informuojama.

Spalio mėnesį šiuo reikalu jau buvo išsiųsta apie 4500 laišku. Kam patogiu, kviečiame pasinaudoti kartu su šiuo straipsniu spausdinama atkarpa.

Kvietimas globoti vieną partizaną ar jo šeimos narį su \$200 metine auka yra apgalvotas ir Socialinės reikalų tarybos išbandytas Lietuvos vaikų bei našlaičių šalpoje. Socialinių reikalų tarybos apimtyje nuo 1991 m. jau veikia "Lietuvos Vaikų vilties" komitetas šalpai. Nuo 1993 m. dr. A. Prunskienės iniciatyva taip pat veikia "Lietuvos Našlaičių globos" komitetas, kuris darbą pradėjo su 50 našlaičių, o dabar jau šelpia daugiau kaip 400, šelpia ir 20 studentų. Dažniausiai našlaičių rėmėjai "įsisūnija" našlaitį ir per komitetą jį remia \$150 per metus. Imantis partizanų šalpos darbo, lengva matyti, kad "įsisūnijimo" metodas turėtų nešti gražius vaisius.

Jau minėjome, kad bet

kokio didumo auka bus dėkingai priimta ir tinkamai sunaudota. Tiems, kurie gali paaugti po \$200 metams, išeina tik 55 centai per dieną. Šie pinigai smarkiai padidins partizano dabar gaunamą vieno dolerio per dieną pensiją... Gi šalia pinigų nusiųsta auka jiems pasakys, kad jų kovos ir aukos neužmirštos ir neužmiršamos.

Taip, aš manau, kad LPG fondo pradėtas darbas yra pats didžiausias ir gražiausias išeivijos visuomeninis

pasireiškimas 1995 m. bėgyje. Jame atsispindi mūsų ištikinimai, mūsų norai bei viltys. Šio darbo esmėje nesislapsto pataikavimas "didiesiems", nėra dabar dalinamų ordinų ar kitokių valdžios privilegijų gėidimo gyslelės. Čia mums kaip tik atsirado galimybė savuosius ištikinimus patvirtinti pinigine auka, kurios prirėikė Lietuvai savo laiku pasitarnavusiems, bet dabar Lietuvoje pažemintiems ir atstumtiesiems. Padėkime jiems: o kas duoda greitai, dvigubai duoda!

"Dirvos" leidėjams ir skaitytojams

Nuoširdžiai sveikinu visus Jus "Dirvos" 80-mečio proga. Nelengvas yra lietuviško laikraščio kelias iki skaitytojo toli nuo Lietuvos, todėl kiekvienas JAV lietuviškas laikraštis ypač brangus visai tautai. Redaktoriams, talkininkams, leidėjams ir visiems skaitytojams šaunaus jubilėjaus proga linkiu geriausios sėkmės tautinės minties puoselėjimo darbe ir asmeniniame gyvenime.

*Dr. Alfonsas Eidintas
Lietuvos ambasadorius*

MINIMA M.K. ČIURLIONIO 120-UJŲ GIMIMO METINIŲ SUKAKTIS

RUDUO GROJA ČIURLIONI

Krenta kapotinės gaidos –
Ruduo groja Čiurlioni –
Laukas debesio baidos,
Miškas bėga į klonį –
Klauso prietema vakaro –
Ruduo groja Čiurlioni: –
Rodos, eini prie aukuro,
Smilkai dūmais svajonę –
Ir teka žvaigždės ir laikas
I aukojimo ugnį,
I visą žmogaus kelionę –
Krenti kaip antiklos graikas
I begalybės bedugnę –
Nuskendusion saulėn
Čiurlionio – –

Balys Auginas
iš "Metaforų smuikas"

1995-ieji metai Lietuvoje buvo paskelbti garsaus lietuvių kompozitoriaus ir dailininko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio (1875-1011) metais.

Rugsėjo mėnesį visa Lietuva minėjo didžiojo menininko 120-ąsias gimimo metines. Kauniečiai šiai gražiai sukakčiai surengė įvairių parodų, minėjimų, koncertų. Kauno paveikslų palerijoje buvo atidaryta A. Švėgždos

kūrinių paroda "Čiurlionio vizija. Čiurlionio keliais" ir Jaunųjų dailininkų kūrybos paroda "Vaikai Čiurlioniui".

Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčioje skambėjo M.K. Čiurlionio sakralinė muzika, Kauno filharmonijoje koncertavo Lietuvos nacionalinis simfoninis orkestras (dirig. J. Domarkas) ir Nacionalinės premijos laureatas M.K. Čiurlionio kvartetas, kurio programoje dalyvavo ir smuikininkas Ben Sayevich iš JAV.

Kauno muzikiniame teatre įvyko iškilmingas minėjimas – koncertas. Pranešimą skaitė M.K. Čiurlionio draugijos pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Ypač daug nepamirštamų renginių rugsėjo mėnesį įvyko Kauno M.K. Čiurlionio dailės muziejuje, į kurį visuomenė buvo kviečiama net šešis kartus. Muziejaus muzikos salėje kauniečiai ir svečiai klausėsi Jaunųjų atlikėjų festivalio, skirto M.K. Čiurlionio 120-osioms gimimo metinėms, dalyvių koncerto, V. Bartulio naujo mu-

zikos kūrinio "Hommage a Čiurlionis" įrašo bei aktorių atliktų literatūrinių skaitymų "Laiškai Sofijai". Atidarytos M.K. Čiurlionio grafikos parodai M.K. Čiurlionio meto Lietuva atvirukuose, foto-nuotraukose ir dokumentuose, kurią pristatė muziejaus direktorius Osvaldas Daugelis.

Visus šiuos M.K. Čiurlionio dailės muziejaus įvykius vainikavo dvi dienas vykusį tarptautinę konferenciją "Tobulybės ilgesys". Joje mokslininkai ir menotyrininkai iš Lietuvos, Italijos, Rusijos, Vokietijos, Lenkijos, Prancūzijos kalbėjo apie M.K. Čiurlionio asmenybę, jo sąsajas su kitais menininkais, aptarė jo kūrybos ypatybes ir jų įtaką bei reikšmę.

Šioje konferencijoje dalyvavo ir hab. dr. Genovaitė Kazokienė iš Australijos su pranešimu "Racionalumas Čiurlionio kūryboje" ir William Waite iš JAV (Cincinnati, Ohio), kalbėjęs tema "Čiurlionio poemos "Sonata" muzikinė struktūra."

JUNGTTINIŲ TAUTŲ 50-METIS

Š.m. spalio 22 d. New Yorke prasidėjo Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos Iškilmingasis JT 50-mečio posėdis – minėjimas, truksiantis iki spalio 25 d.

Dalyvauti šiame susitikime atvyko 155 valstybių vadovai.

Lietuvos Respublikos Prezidentas J.E. Algirdas Mykolas Brazauskas, kartu su delegacijos nariais Užsienio reikalų ministru prof. Povilu Gylu ir prezidento patarėju užsienio politikos klausimais Justu Vincu Paleckiu, į New Yorką atskrido spalio 21 d. Delegacijos sudėtyje yra LR ambasadorius prie Jungtinių Tautų dr. Oskaras Jusys.

Komentatorių nuomone, šis susitikimas savo reikšme bei dalyvaujančių valstybių vadovų gausa gali lygintis su 19-ame amžiuje Vienoje įvy-

tekto įveikti ir nepalankius istorinius stereotipus, ir bandžiusį naujai atgimti įtarumą bei nepasitikėjimą. Pasaulyje būtų pasiekta didžiulė pažanga, jei tokius dalykiškus santykius su visais kaimynais pavyktų palaikyti daugumai kitų valstybių.

Šiandien ypač išaugo Jungtinių tautų vaidmuo tarptautinio saugumo ir taikos

kusiu kongresu.

JAV administracija ėmėsi ypatingų saugumo priemonių. Uždarytos dvi pagrindinės New Yorko aveniu, patruliuoja sustiprinti policijos būriai. Delegacijas aptarnauja 900 policijos bei saugumo tarnybų mašinų. Tai atsiliepia normaliam miesto įstaigų bei firmų darbui ir susilaukia įvairių komentarų.

Spalio 22 dienos vakare New Yorko viešojoje bibliotekoje valsybių bei vyriausybės vadovų garbei buvo surengtas JAV Prezidento bei Pirmosios Ledi priėmimas, kuriame Lietuvos Respublikos Prezidentas Algirdas Mykolas Brazauskas susitiko su JAV Prezidentu B. Clinton. Trumpo pokalbio metu JAV Prezidentas perdavė geriausius linkėjimus Lietuvai ir jos žmonėms.

Jungtines Tautas, kaip ir pasaulio bendruomenę, lydi ne tik sėkmės.

Organizacija nespėjo vyti besikeičiančių pasaulinės bendruomenės poreikių. Todėl Jungtinės Tautos atsidūrė gilioje krizėje ir yra sunkioje finansinėje būklėje. Deja, tai rodo ir aiškų Jungtinių Tautų narių kolektyvinės valios trūkumą.

Reformą pradėti reikėtų nuo Jungtinių Tautų sistemos stiprinimo ir Saugumo Tarybos išplėtimo. Lietuva remia Vokietijos ir Japonijos įjungimą į nuolatinę Tarybos narių sudėtį ir siekia užtikrinti deramą mažų valstybių interesų atstovavimą šioje struktūroje. Organizacija privalo ryžtingai atsakyti į naujos epochos iššūkius žmonijai: tarptautinį nusikalstamumą, narkotikų prekybą, terorizmą, AIDS ligos plitimą.

Tarptautinės taikos ir saugumo prioritetams mums yra negincytini. Tačiau Jungtinių Tautų tarptautinio saugumo ir taikos palaikymo funkcijos neturėtų būti vykdomos ekonominių bei socialinių programų sąskaita. Mes sieksime, kaip tai pareiškėme tarptautinėse konferencijose Kopenhagoje ir Pekine, kad pereinamojo laikotarpio valstybių ekonominės ir socialinės politikos poreikiai bei prioritetai būtų atspindimi Dienotvarkėje Vystymuisi.

Ponios ir ponai,

Penkiasdešimt Jungtinių Tautų veiklos metų davė konkretų ir didį rezultatą. Svarbiausia, kad nepaprastai išaugo demokratinių valstybių skaičius. Sumažėjo globalinės branduolinės konfrontacijos grėsmė. Tačiau gyvybės siūlas Žemėje išlieka pažeidžiamas. Tad neturime kito kelio kaip gyventi drauge, geriau suprantant vienas kitą, vis glaudžiau bendradarbiaujant.

Tai mano optimizmo ir tikėjimo žmogumi bei ateitimi pagrindas.

Ačiū už dėmesį.

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTO KALBA

Gerbiamas Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos Prezidente, Gerbiamas Generalinio Sekretoriaus, Gerbiami atstovai, Ponios ir ponai,

Visus, susirinkusius čia-svarbiausioje mūsų planetos salėje – jungia viltis ir tikėjimas nauja pasaulio tvarka. Pasauliu, kuris būtų paremtas tautų vienybe taikos ir gėrovės Žemėje vardan. Šiandien ne tik iškilios datos proga mes privalome atsigręžti į šios unikalios organizacijos patirtį. Privalome efektyviai priderinti bei sukurti naujus Jungtinių Tautų kolektyvinius mechanizmus dabarties bei ateities iššūkiams įveikti.

Suirus bipoliarinei sistemai, pasaulis žymiai aštriau susiduria su senomis, nekontroliuojamomis problemomis – migracijos, demografijos, gamtos nuniokojimo. Naujai iškyla taikos išsaugojimo, socialinio teisingumo bei demokratijos įtvirtinimo klausimai.

Mes Lietuvoje matome valstybės pareigą efektyviu valdymu bei ekonominės – socialinės sistemos stabilumu užtikrinti žmogaus saugumą bei jo gėrovę. Kartu siekiame sukurti pilietinę visuomenę, kuri galėtų aktyviai ir atsakingai dalyvauti sprendžiant tarptautines problemas.

Šiandien Lietuva didžiulio geros kaimynystės principais grįstais bei teisiškai įtvirtintais santykiais su visais savo kaimynais. Tam

sferoje. Lietuva remia Jungtinių tautų vadovaujančių vaidmenį taikos palaikymo operacijose, pasisako už Dienotvarkės Taiką idėjas.

Šiandienos realijos patvirtina, kad po šaltojo karo pasaulyje vietoje ideologinės konfrontacijos ima vyrėti ilgalaikiai lokalūs konfliktų židiniai. Siekiant užkirsti kelią kariniams konfliktams bei juos lydinčioms humanitarinėms krizėms, ypač išaugo preventyvinės diplomatijos svarba. Todėl Lietuva vertina Organizacijos veiklą šioje srityje, kaip ir pokonfliktinių situacijų suregulavimą.

Naujoji era reikalauja efektyvesnio regioninių struktūrų – Europos Sąjungos, ESBO, NATO ir Vakarų Europos Sąjungos sąveikos ir panaudojimo. Mes pasisakytume už griežtesnį tikslų bei užduočių pasiskirstymą, didesnę veiksmų koordinavimą Jungtinių Tautų taikos palaikymo operacijose ir preventyvos diplomatijos misijose. Lietuva aktyviai dalyvauja šiose Jungtinių Tautų iniciatyvose ir linkusi savo indėlį į tarptautinį saugumą padidinti.

Lietuva gerai supranta, kad kitų Jungtinių Tautų būti negali. Kartu suvokiame pribrėžusią Jungtinių Tautų reformos būtinybę.

M.K. Čiurlionis. Iš triptiko "Pasaka".

CINIŠKAS "MOKSLINIS VEIKALAS"

(Atkelta iš 4 psl.)

veikale užima Kaspijos jūros baseino naftos telkiniai, o tuo pačiu Azerbaidžanas bei Čėčėnija. Manoma, kad reikia bet kokiomis priemonėmis sustabdyti "Kaspijos naftos kontrakto" įgyvendinimą, kuriame dalyvauja Turkija ir Vakarų valstybės. Norint tai pasiekti siūloma, kad Rusija atsisakytų pripažinti Azerbaidžano teisę į jai priklausančią Kaspijos jūros dalį, reikalui esant tam panaudoti jėgą, neleisti Turkijai susijungti su Azerbaidžano teritorija, spausti Baku vyriausybę, atnaujinant armėnų puolimus vakarų Azerbaidžane, kuo greičiau baigti karą Čėčėnijoje, visoje jos terito-

rijoje įvedant konstitucinę tvarką bei nuginkluojant gyventojus (per Čėčėnijos teritoriją eina strategiškai svarbus naftotiekis į Juodosios jūros uostus).

Veikale numatytos ir svarbios priemonės ekonominiams Rusijos saugumui stiprinti. Siekiant sustabdyti valiutos nutekėjimą į užsienį, strateginių žaliavų išvežimą, 10-25 metams, kol atsigauna nacionalinė ekonomika, siūloma įvesti tvarką žaliavų eksporto srityje, padidinti importo tarifus. Siūloma nutraukti bet kokius santykius su Pasaulio banku bei Tarptautiniu valiutos fondu, kurie laikomi Rusijos ekonomikos ir žemės ūkio smaugėjais.

JUBILIEJINĖ ŠVENTĖ SOLIDARUMO IR DŽIAUGSMO ŽENKLE

Aurelija M. Balašaitienė

Ilgai lauktas ir rūpestingai "Vilties" draugijos valdybos suplanuotas "Dirvos" aštuoniasdešimties metų gyvavimo jubiliejus prasidėjo Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos šventovėje Šventomis Mišiomis spalio 22 dienos rytą. Pamaldų metu nuostabiai gražiai giedojo retai girdimas giesmes muzikės Ritos Kliorienės vadovaujamas parapijos choras, o klebonas kun. Gediminas Kijauskas pasakė šventei pritaikytą, jautrų pamokslą. 4 val. po pietų į parapijos auditoriją susirinko būrys "Dirvos" skaitytojų, rėmėjų ir svečių, jų tarpe, šalia klebono kun. Kijausko ir kviestų prelegentų, buvo šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Juozas Bacevičius ir populiarus lietuvių bičiulis prel. Aleksandras Golikovskis.

Šventės programą pradėjo tautiniais rūbais pasipuošusi programos vadovė, jau Amerikoje gimusi, bet nuostabiai gražiai kalbanti lietuviškai, patraukli Vilija Klimienė. Pasveikinusi susirinkusius, ji pakvietė "Vilties" draugijos pirmininką Algį Matulionį atidaryti minėjimą. Savo žodį jis pradėjo, pareikšdamas padėką parapijos klebonui kun. Gediminui Kijauskui ir Nijolei Kersnauskaitei už visokeriopą pagalbą ir talką, ruošiant minėjimą, ir visiems, prie jo prisidėjusiems, ypatinai "Dirvos" redakcijos personalui: Onai Šilėnienei, Giedrei Kijauskienei ir Olgai Čapienei, kurių darbo dėka išeina "Dirva", jos redaktoriui staiga sunkiai susirgus. Didelė padėka teko Lietuvii Fondui už 1500 dolerių dovaną "Dirvai". Toliau jis apgailestavo, kad "Dirvos" redaktorius dr. Anicetas Bundonis iškilinėse negali dalyvauti, nes po sunkios operacijos turi ilsėtis namuose, bet jis atsiuntė savo jautrų sveikinimą, kurį perskaitė Vilija Klimienė, o publika

palydėjo audringais plojimais.

Toliau sveikinimo kalbą pasakė Tautinės Sąjungos pirmininkas dr. Leonas Kriaučeliūnas, pradėdamas su sąmojingu humoru, kad iš Chicago keliavo kartu su "Draugo" vyriausia redaktore ir LB Kultūros Tarybos žurnalistikos laureate Danute Bindokiene, o kadangi "Vilties" draugija atsiuntė kvietimus, bet nenupirko bilietų, tai jiedu, taupydami pinigus, nusipirko pigiausias ketvirtos klasės bilietus, pagal kuriuos turėtų sėdėti pačiame lėktuvo gale. Tačiau lėktuvų linijos tarnautojui atkreipus dėmesį į keleivių išvaizdą ir dr. L. Kriaučeliūnui pasakius, kad į ypatingas iškilmes keliaujanti laureatė, jiedu buvo perkelti į pirmos klasės kabiną... Toliau jis išsamiai nupasakojo "Dirvos" įtaką ir vaidmenį užsienio lietuvių ir Lietuvos gyvenime ir išryškino pasikeitimus, "Dirvoje" vykusius aštuonis dešimtmečius, keičiantis redaktoriams, skaitytojams, rėmėjams ir politiniams įvykiams. Kalbėtojas iškėlė lietuviškos spaudos reikalingumą, primindamas "Draugą", "Dirvą", "Darbininką", "Tėviškės Žiburius" ir kitus, nes spauda esanti užsienio lietuvių išlikimo pagrindas. Baigdamas prelegentas perskaitė iš Lietuvos gautą Tautininkų sąjungos sveikinimą. Jo kalbą ir sveikinimą publika palydėjo audringais plojimais.

Iš Detroito atvykęs išeivijos Šaulių Sąjungos vadas Vincas Abarius trumpu, santūriu ir nuoširdžiu žodžiu pasveikino "Dirvos" redaktorių, jos darbuotojus ir visus ją rėmusius asmenis aštuoniasdešimties metų jubiliejaus proga, iškeldamas jos vaidmenį užsienio lietuvių gyvenime. Po jo "Vilties" pirmininkas Algis Matulionis publikai pristatė "Draugo" vyriausiąją redaktorę Danutę Bindokiene, tas pareigas einančią nuo

1992 metų, ją nušviesdamas kaip energingą, drąsą, darbiningą ir kūrybingą moterį.

Danutės Bindokienės kalba nebuvo panaši į mums įprastą "iškilmingą" prakalbą, kuriose yra daug dirbtinio patoso. Jau jos pirmieji žodžiai išsukė juoką, kai ji su dideliu humoru pakartojo dr. L. Kriaučeliūno pasakojimą apie jų perkėlimą iš ketvirtos į pirmą klasę lėktuve ir pajuokavo, kad, "patyrusi iš šnipų", pati negalėjusi dalyvauti pamaldose, jog kun. Kijauskas ją "pakėlęs" į "Dirvos" redaktores. Anot jos, lietuviškos spaudos jubiliejaus proga vėliavos turėtų puošti visą miestą, o tą iškilmingą sukaktį ji laiko svarbesne už savo šeimos reikšmingas šventes, nes tą pačią dieną jos mamytė švenčianti savo 95-ą gimtadienį, bet "Dirvos" jubiliejų reikia švęsti "kiekvieną dieną per visus metus". Ji toliau pabrėžė, kad "Draugas" yra "vyresnis" už "Dirvą", nes šiais metais jam sukako 86 metai, bet "Draugas" yra visiškai jaunas, nes kažkas yra pasakęs, kad kiekvienam laikraščiui, gavus naują redaktorių, jis tampa, kaip vyriui jauna žmona... Ji net pajuokavo apie "Draugo" pavadinimą, nugirdusi priekaištus, kad Lietuvai atgavus nepriklausomybę, "draugai jau pakeisti į ponus", bet jai tas žodis reiškias "draugystę". Rimtokai, nors kiek atskiedusi humoru, ji išdėstė redaktoriaus darbo problemas ir iškėlė mintį, kad nuo vyrų kritikos nukentia moterys. Bet, jei reikėtų ieškoti naujo redaktoriaus, jos manymu, būtų lengva išrinkti iš trijų moterų, o sunkiau iš penkiolikos vyrų... Toliau ji pabrėžė, kad tautinės minties laikraštis "Dirva" per aštuonis dešimtmečius išryškino tris lietuvių imigrantų bangas – prieškarinę, pokarinę ir naująją, kuriai dabar atstovauja dr. Bundonis. Tačiau svarbiausia yra tai, kad tęstinumas nenutrūktų. Buvo miela klausytis, kad ji iš Chicago kiekvienam Clevelando lietuviui

parvežusi nuoširdžiausius linkėjimus... Jos kalba, publikos pertraukiama plojimais ir juoku, buvo persunkta užsienio lietuvių spaudos tarpusavio pagarbos ir solidarumo dvasia. Tai bene pati svarbiausia jos turiningos kalbos dalis, kai ji skatina skaityti, remti ir prenumeruoti visą lietuvišką spaudą. Jai baigus kalbą žodžiais: "Valio "Dirvai"!", publika ilgai nenustojo plojusi.

Vilijai Klimienei pranešus pertrauką, prie mikrofono prisiartinio Lietuvii Fondo atstovė Dalia Puškorienė ir "atitaisė" Algio Matulionio padarytą klaidą, kad jis pranešęs, jog "Dirvai" dovanota suma esanti 1500 dolerių, kai tuo tarpu tikra suma yra 2500 dolerių. Publikai entuziastingai plojant, ji čekį įteikė nušvitusiai "Vilties" pirmininkui Algiui Matulioniui.

Po pertraukos į sceną su-

sirinko parapijos choras – juodais kostiumais apsirengę vyrai ir juodomis suknelėmis su aukso spalvos liemenėlėmis pasipuošusios elegantiškos moterys. Pirmoji daina "Mes sveikinam" buvo pritaikyta šventei, muziką sukūrus dirigentei Ritai Kliorienei pagal Nijolės Benotienės žodžius. Galingai nuskaubė "Mes sveikinam "Dirvą", originaliai nuaidėjo "Ai rūksta, rūksta" ir įdomi buvo liaudies daina "Avinėli riestaragėli", kurią sudainavo Clevelando lakštingala Virginija Bruožytė-Muliolienė. Dainuodama "Na, tai kas", ji dainą palydėjo puikiu vaidybinio elementu ir veido išraiška. Ji jausmingai atliko arijas iš Leharo operetės, Smetanos operos ir temperamentingą ispanų liaudies dainą. Solistei akompanavo

(Nukelta į 7 psl.)

Dievo Motinos parapijos choras atliko "Dirvos" 80-mečiui skirtą programą.

V. Bacevičiaus nuotr.

"Dirvos" 80-mečio minėjimo garbės svečiai iš Chicago dr. L. Kriaučeliūnas ir D. Bindokienė su klebonu G. Kijausku Dievo Motinos bažnyčioje.

V. Bacevičiaus nuotr.

"DIRVAI"
Cleveland, Ohio
U.S.A.

L.T.S. Korporacijos Neolithuania, New Yorko Vienetas ir Filisterių Sąjungos valdyba, nuoširdžiai sveikina "Dirvos" leidėjus, redakcijos ir administracijos narius, bendradarbius ir talkininkus garbingos AŠTUONIASDEŠIMTIES metų sukakties proga. Susirūpinusiai skatina visus bendradarbius ir toliau saugoti ir puoselėti lietuvių kalbos, papročių, žurnalistinės etikos ir beletristinės kūrybos vertę.

*Jonas P. Lenkaitis
Juris Doctor
Pirmininkas*

"Dirvos" 80-mečio minėjimo dalyviai ir svečiai. Iš k.: "Vilties" d-jos pirm. A. Matulionis, "Draugo" vyr. red. D. Bindokienė, rašytoja A. Balašaitienė, Lietuvių fondo atstovė D. Puškorienė, dr. V. Stankus.

(Atkelta iš 6 psl.)

jaunas pianistas Brad Blackham, pavadavęs programoje įrašytą, bet dėl rimtų priežasčių joje negalėjusį dalyvauti Michael Borowitz. Choro repertuaras yra daugelio repeticijose praleistų valandų ir talentingos bei nepaprastai darbščios muzikės Ritos Kliorienės darbo rezultatas, taip puikiai paruošusios chorą

sudėtingoms ir didelės muzikinės disciplinos reikalaujančioms dainoms. Po paskutinės dainos iš Smetanos operos "Parduotoji nuotaka" publika sukėlė triukšmingas ovacijas ir reikalavo "bis". Šamojinga ir greitai susivokianti Rita Kliorienė pranešė, kad "pradėsime nuo pradžios". Na, taip ir buvo, nors choras dainavo tik trumpas

ištraukas iš visų dainų, o solistė, kartojanti arijos ištrauką, pasiekė aukščiausią natą ir tol nenutilo, kol dirigentė, suplojusi rankomis, jos vos nenutraukė nuo scenos, kad ji "nutiltų". Tai puikiai surepetuotas, suvaizdintas ir gražų juoką sukėlęs programos numeris... Viskas užsibaigė triukšmingu "Valio, "Dirvai, valio!" Žodžiu, humoristi-

nių elementų buvo tiek, kad minėjimas tapo tikra džiaugsmo švente savo šviesia nuotaika, be ašarų, be graudėnimų, be patosiškų prakalbų ar senų istorijų kartojimo. Programai pasibaigus, į sceną užbėgo jaunimas su gėlėmis dirigentei, solistei ir gėlių pintine chorui. Rita Kliorienė vos pajėgė nulai-kyti glėbyje net tris gėlių puokštes...

Chorui pasitraukus nuo scenos, Algis Matulionis ir Vilija Klimienė pakvietė Danutę Bindokienę prie mikrofono ir jai įteikė simbolišką dovaną suvenyrą – dailiai įrėmintą jubiliejaus šventės plakata, kurį sukūrė dailininkas Algis Muliolis. Algis Matulionis pabrėžė, kad tai Danutės Bindokienės pirmoji viešnagė Clevelande, padėko-

jo publikoje esantiems spaudos atstovams ir visus pakvietė pasivaikinti parapijos kavinėje, kurioje Jadvyga Budrienė su būriu talkininkių buvo suruošusi turtingas vaišes.

"Vilties" draugijos valdybai priklauso didelė padėka už taip puikiai suplanuotą "Dirvos" jubiliejaus šventę, o parapijos chorui ir jo vadovei Ritai Kliorienėi ne vien už puikų choro repertuaro paruošimą, bet ir už sugebėjimą ir drąsą koncertą užbaigti originaliai ir labai linksmai. Turėkime viltį, kad ir kiti minėjimų rengėjai iš to pasimokys, nusikratydami nudėvėto minėjimų šablono, patosiškų prakalbų, praeities adoravimo, kurių dėka praradome didelį skaičių jaunesnės kartos dalyvių.

"DIRVAI", redaktorui ir redakcijai

Didžiai Gerbiamas Kolega p. Anicetai,

sveikiname su "Dirvos" jubiliejumi! Linkime "Dirvai" dar kita tiek gyvavimo metų, o Ponui Redaktoriui – sveikatos, kantrybės ir kūrybinių šaltinių.

"Dienovidis" ir jo redaktorė
Aldona Žemaitytė

1995 spalio 27 d.

Iš visur apie viską

• Septynių pramonės šalių suvažiavime nutarta suteikti Tarptautiniam Valiutos fondui dar 26 milijardus dol., jeigu tektų gelbėti kurią nors šalį, kaip neseniai buvo išgelbėta Meksika, iš finansinio bankroto.

• Nigerijos karinis diktatorius pakeitė bausmės nuteistiems opozicijos vadams iš mirties bausmės į kalėjimo iki gyvos galvos bausmės. Buvęs Nigerijos prezidentas vietoj iki gyvos galvos bausmės dabar sėdės kalėjime "tik" 15 metų.

• Japonijoje iš pareigų pasitraukė teisingumo ministras. Jis nuslėpė, kad buvo gavęs iš vienos religinės grupės 2 mln. dol. paskolą.

• Prancūzijoje trumpą streiką paskelbė valstybės tarnautojai, valdininkai, protestuodami prieš naują biu-

džetą, kuriame numatomas taupymas ir "diržų suveržimas". Naujo prezidento populiarumas vėl nukrito.

• Jungtinės Tautos skelbia statistiką apie pasaulio miestų augimą. Jei 1950 m. tik du miestai: New Yorkas ir Londonas turėjo apie 8 mln. gyventojų, tai 1970 m. tokių miestų buvo 11. Brazilijos Sao Paulo šiandien turi 16.5 mln. gyventojų, Rio de Janeiro – 10.3 mln. gyventojų. Sparčiai auga Kinijos Beijingas ir Shanghaius. Per 20 metų Venecuelos Caracas padidėjo keturis kartus. JT agentūra spėlioja, kad per ateinančią dvidešimtmetį miestų gyventojų skaičius Azijoje ir Pietų Amerikoje padvigubės. Išsivysčiusiame pasaulyje tokie didmiesčiai bus: New Yorkas, Los Angeles, Paryžius, Maskva, Tokijo ir Osaka.

JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Tarybos žurnalisto premijai skirti komisijos

AKTAS

LB Kultūros Taryba žurnalisto premijai skirti sudarė komisiją iš šių žurnalistų: Broniaus Juodelio, pirm., Antano Juodvalkio ir Juozo Žygo.

Žurnalisto premijai skirti komisija, susirinkusi posėdžio 1995 m. spalio 19 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, pasidžiaugė gausiu rašančių žurnalistų skaičiumi, kvalifikacijomis ir veikla. Žurnalisto premijai gauti komisijai buvo pasiūlyta šešiolika kandidatų, iš kurių vienas savo kandidatūrą atsiėmė, o antras – neįėjo į JAV LB ribas. Tokiu būdu komisijai svarstyti beliko keturiolika kandidatų.

Po diskusijų komisija slapto balsavimu vienbalsiai nutarė: 1995 m. žurnalisto 100 dolerių premiją skirti rašytojui, žurnalistei, dienraščio DRAUGAS vyriausiajai redaktorei, pedagogai

Danutei Bindokienei.

Premijos mecenatas – Lietuvių Fondas.

Žurnalisto premijai skirti komisija:

Bronius Juodelis
Antanas Juodvalkis
Juozas Žygas

P.S. Komisija, radusi daug kvalifikuotų žurnalisto premijai gauti asmenų, nutarė jų sąrašą su pasiūlymais perduoti JAV LB Kultūros Tarybai, kad jie būtų įtraukti į 1996 m. žurnalisto premijai gauti kandidatus.

Štai, kurie padeda išlaikyti lietuvišką laikraštį

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

Dūda J., So. Boston	5.00
Kaslas B., Wyoming	20.00
Degesys D. MD., St. Pete	80.00
Liutkus A., Shaker Hts.	70.00
Meilus L., Warren	10.00
Čerekas N., Warren	20.00
Šukelis S., Chicago	40.00
Mažulis S., Wildwood	25.00
Ripškis K., Evergreen P.	20.00
Šimkus B., Santa Monica	5.00
Tumas A., Newbury P.	20.00
Račys M., Canada	10.00
Bučinskas J., Baltimore	25.00
Bražėnas Dr. N., Sparkill	10.00
Mačys G., Cleveland	20.00
Amerikos Liet. Piliečių Klubas	
Los Angeles	50.00

(Atsiprašom už neapsižiūrėjimą)
Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame

REDAKCIJOS PADĖKA

Prieš savaitę "Dirvos" redakcijos darbuotojai buvo maloniai nustebinti gavę p. Jono Meiliūno, gyv. West Preston, Australijoje, laišką ir piniginę 758.88 JAV dolerių perlaidą, atitekusią a.a. Jono Valio testamentiniu palikimu. J. Valys gyveno Melbourne, Australijoje. 1969 m. mirė. Savo santau-

pas buvo užrašęs Lietuvoje gyvenančiai seseriai Veronikai Valytei. Neseniai ji paršė testamentą vykdytojui J. Meiliūnui laišką, kuriame praneša ir prašo, kad dar likusi neišnaudota palikimo dalis būtų padalinta organizacijoms, kurias jos brolis išvardijo savo testamente. Tarp jų yra ir "Dirva".

Labai džiaugiamės tokia netikėta ir didele dovana

"Dirvos" laikraščiu. Nepaprastai vertiname tokį kilnų p. Veronikos Valytės poelgį, kuriuo pagerbtas J. Valio atminimas ir įvykdyta jo valia. Nuosirdžiai dėkojame jai už dosnumą ir geranoriškumą, už dėmesį lietuviškai spaudai išsivijoje.

Linkime jai sėkmės, sveikatos, asmeninės laimės ir ilgiausių metų.

"Dirvos" redakcija.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

DVIRAČIU Į LIETUVĄ

Edmundas Čapas

(Tęsinys. Pradžia Nr.21)

Dzūkijos kaime

Už Prienų važiuoju pietryčių kryptimi, link Alytaus ir iki Daugų. Neturėjau laiko sustoti pačiame Daugų miestelyje, bet tai, ką spėjau pamatyti "dviračiuodamas" per jį, buvo nepaprastai gražu. (Dauguose ypač daug medžių, senų namų, stovi nedidelė sena bažnyčia, pats miestelis glaudžiasi prie didžiulio ežero, su tokiu pat pavadinimu.) Klimų sodyba buvo kitoje ežero pusėje. Gražus medinis kryžius stovėjo kryžkelėje pagrindinio kelio ir žvykelio, kuris, kaip man buvo paaiškinęs Alfredas, vedė tiesiai į jų sodybą. Sustojau nufotografuoti kryžiaus, aptvėrto medine tvora, papuošto drožiniais ir Nukryžiuotojo skulptūrele bei nediduke koplytėle žemiau. "Dviračiuodamas" per Lietuvą mačiau nemažai tokių kry-

Daugų miestelio ribos ženklas. Autoriaus nuotr.

žių, dažniausiai jie būdavo nauji ir stovėdavo kaimo kelių kryžkelėse. (Nuo mažų dienų girdėjau iš tėvelių, kad tokių kryžių daug buvo Lietuvoje. Aišku, per sovietų laikus jų labai daug nugriovė, bet šiomis dienomis buvo malonu matyti, kaip greitai

juos pastato pavieniai kaimo žmonės. Kai važiuoju per Lenkiją, irgi radau daug kryžių kaimo kryžkelėse. Tik keli skirtumai – jie buvo padaryti dažniausiai iš metalinių vamzdžių ir neatrodė taip gražiai, kaip lietuviški, be to, ir labai neskoningi papuošti virvutėmis spalvotų vėliavėlių ir popierinėmis juostelėmis, kurios man labai priminė JAV automobilių pardavimo aikšteles.)

Buvau patenkintas, nes nuo Kauno iki jų namelio buvau "nudviračiavęs" daugiau kaip 100 km. Tačiau kartu man buvo ir liūdna, nes beturėjau tik 3 val. pabūti su Klimais kartu – iki vakaro turėjau suspėti į Lazdijus (apie 50 km) ir ten pernaktuoti. Kaimo keliukas į Klimų sodybą buvo siauras ir sunkiai dviračiu įveikiamas. "Dviračiavau" keliu, kuris buvo duobėtas, pilnas gilių arklių vežimų vėžių ir birių dulkių bei smėlio. Pravažiavau ir kelias kalvas, ant vienos iš jų buvo nedidelės kapinaitės, ant kitų kalvų stovėjo keli namai su kiemais, išeinančiais į kelią. Daugų ežeras visą laiką buvo mano dešinėje; man iš kairės driekėsi kalvotos pievos, kur retkarčiais pamatydavau besiganančius vienišus arklius ar karvę. Nors ir nelengva buvo važiuoti šiuo keliuku, tačiau tos trumpos valandėlės, praleistos kartu su Klimais, buvo vertos to.

Tenai buvo tik Alfredas ir Dovilė. (Žmona Galina buvo išvykusi į turistinę kelionę autobusu į Paryžių, Goda – mokykloje, Vilniuje). Sodyboje stovėjo didelis namas, jo priekyje buvo prūdas. (Kaip dažniausiai prūdai būna, taip ir šis buvo pilnas dumblino vandens, lyg jis būtų pilnas visokios rūšies pudros pribertas. Gal dėl to šie du žodžiai "prūdas" ir "pudra" yra tokie panašūs?) Kiemo užpakalyje buvo didelis senas tvartas ir kelios mažesnės daržinės. Atrodė, kad visos yra pasi-

Lietuvoje vėl atstatomi kryžiai. Prie kelio į Lazdijus. Autoriaus nuotr.

Taip atrodė Dzūkijos laukai važiuojant į Lazdijus.

Autoriaus nuotr.

ruošusios tuoj sugriūti. Dar toliau, kiemo gilumoje, buvo didelis daržas ir senoviškas šulinys.

Po to, kai Alfredas ir Dovilė aprodė jų sodybą, jie nuvedė mane prie ežero, iki kurio, tik perkirtus keliuką – 5 minutės. Ten buvo nedidukas smėlėtos pakrantės plažas. Aš ir Dovilė ėjom maudytis: vanduo, kaip ir tikėjau, si, birželio pradžioje buvo šaltas, tačiau stebinančiai švarus. (Vėliau, kai dirbau Lietuvoje daugiau kaip vienerius metus, sužinojau, kad daug ežerų, tokių kaip: Platelių Žemaitijoje ir Dringio, Tauragnų ir Žeimenio ežerai Ignalinos rajone, yra labai švarūs, su smėlio dugnu ir pakrantėmis.)

Trys išplaukėme valtimi į ežerą. Vienoje vietoje sustojome ir užlipome į aukštą kalvą, alkakalniu vietinių žmonių vadinamą, kurio viršūnėje, anot legendų, pagonyš aukodavę savo dievams. Nuo viršaus atsivėrė nuostabus Daugų ežero vaizdas: išsidriekęs kaip rankos pirštai į daugelį kryptų ir tuo sukuriantis atskirų pusiasalių, priaugusių šviežiai sužaliavusių medžių, daugybę.

Grįžę iš tos kelionės, sulaukėme svečių. Atėjo kaimynystėje gyvenantis dzūkas su žmona, mat norėjo "susi pažinti su amerikonu". Jie atsinešė didelę žuvį, pačių sugautą ežere, ir butelį naminės degtinės. Kol Dovilė sukosi virtuvėje kepdamą žuvį, aš visai grūmiausi priešindamasis raginimams kaip nors išgerti dvi taureles su svečiais. (Ši naminė buvo daug stipresnė ir aitresnė už Lietuvos parduotuvėse matytą trauktinę "Žalgiris". Tie žmonės buvo labai šilti ir nuoširdūs ir tik dėl tos priežasties aš ryžausi nuryti porą deginančių gurkšnelių – draugystės vardan!)

Po gyvo pokalbio, kurio metu gėrėjau (ir stebėjau, kad supratau), kaip dzūkai vartoja "z" ir "dz" jų žodžiuose, ir ragavau nuostabiai skaniai paruoštą žuvį, aš turėjau atsiprašyti ir atsisveikinti su dzūkais. Norėjau nusiųsti valandžiukę, kad atsigaučiau po naminės lašų ir kad bū-

čiau geriau pasiruošęs būsimiems 50 kilometrų.

Nusnaudęs aš sutikau su Alfredo pasiūlymu nuvežti mane (ir dviratį su visais kelioniniais krepšiais) iki Alytaus. Geras gabalas kelio buvo remontuojamas, ir aš visai nenorėjau patirti tokio "malonumo" dar kartą, kai lipnūs naujo asfalto gabaliukai sprūsdavo iš po mano dviračio padangų ir krito ant manęs, prikibdami ant drabužių, kelionės krepšių ir ratų. Be to, tai buvo galimybė praleisti su Klimais dar vieną pusvalandį (net Dovilė išispraudė į prigrūstą automobilį!).

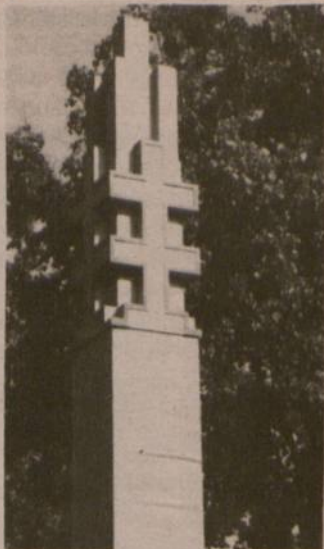
Pasiekėme Alytų greičiau, negu man norėjosi; ir laikas sakyti "sudiev, Lietuva", atėjo greičiau negu tikėjau. Stipriai apsikabinome. Alfredas aiškino tikįs, kad kada nors susitiksime ir buvo linkęs tylėti; Dovilė vos vos šypsojosi. Jutau akyse besitvinkiančias ašaras, ir vienintelė mintis buvomo galvoje: "Kada aš juos pamatysiu vėl?"

Mano kelionė dviračiu į Lazdijus buvo be nuotykių ir be didelių pastangų. Vėjas pūtė į nugarą, ir kraštovaizdis – daugiausia plyni laukai su keliais miškingais ploteliais – buvo lengvai apžvelgiamas. Prieš Seirijus važiuoju ilgą kelio atkarpą, kuri buvo neseniai atnaujinta. Ši kartą nekreipiau dėmesio į naujo asfalto lipnius gumulėlius, skrendančius ir atsitrekančius į mane. Buvau sutelkęs dėmesį jausmui – tai mano paskutinės valandos Lietuvoje.

Atvykęs į Lazdijus gerojai prieš saulėlydį atradau viešbutį miestelio centre. Sumokėjau 675 rublius (mažiau negu 6 dolerius) už vieną naktį mažame, švaram kambaryje antrame aukšte su balkonu, išeinančiu į senamiesčio centrinę aikštę. Viešbučio ir restorano tarnautojai buvo draugiški ir gerai mokėjo aptarnauti atvykusiuosius (galbūt todėl, kad per Lazdijus keliauja daug užsieniečių?). Po pietų pavaikštinėjau po miestelio centrą. Aikštėje stovėjo paminklas – ant pakylų dvigubas dryžius. Neatsimenu, kam jis buvo skirtas, bet paklausiau savęs vėl, kokia yra šio, lietuvių naudojamo ženklo, parodyto ir ant

Vyčio skydo, kilmė. (Iki šios dienos aš negavau įtikinamo, patenkinamo atsakymo į šį klausimą.)

Tą naktį norėjau gerai pailsėti, jausdamas truputį susirūpinimą, ar spėsiu atvykti į Varšuvą iki mano lėktuvo išskridimo ketvirtadienio rytą – Turėjau tik truputį daugiau negu dvi dienas. Palikau balkono duris atidarytas. Kambarys buvo elegantiškas, lova patogė, aikštėje ramu, čia daug medžių, kurių nauji lapai švelniai šoko su vakarų vėjeliu. Pailsėti per naktį sąlygos buvo puikios! Staiga apie vidurnaktį buvau pažadintas balsų ir garsaus radijo triukšmo, skludusio iš aikštės. Šeši "bachūrai" garsiai dainavo, juokėsi, šūkavo ištisas tris valandas! Turėčiau pripažinti, kad kartais skambanti rokenrolo muzika buvo gana neblogo – pakankamai gerai ir girdėjosi, galėjau įrašyti į magnetofoną iš balkono! O ypač norėjau įrašyti, kaip garsiai

Paminklas Lazdijų centre. Autoriaus nuotr.

ir iššaukiančiai elgiamasi vidury mažo miestelio gilų vidurnaktį, prieš darbo dieną. Per tą laiką nepasirodė policija, iš gyvenančių prie skvero nesigirdėjo jokių skundų dėl šių jaunų, nedėmesingų vyrų siautėjimo. Tai išgąsdino mane, nes priminė "senų laukinių Vakarų" miestelį Amerikoje.

Rytą išvykau iš Lazdijų 9 val. ir pasiekiau pasienį per pusvalandį. Dvi valandas užtrukau, kol kirtau sieną. Lietuvių pusėje susidūriau su mandagiais ir draugiškais pareigūnais, patikrinusiais mano dokumentus greitai ir tvar-

(Nukelta į 12 psl.)

Vladas Vjolkas

GERA NUOTAIKA

Pabundi iš ryto. Žvilgtelėję per langą. Koks gražus pasaulis. Saulutė šviečia, lapeliai mirga. Gerai išmiegota. Pats laikas keltis. Eini į vonią. Žiūri į veidrodį. Koks malonus veidas. Tiek metų, o nenusibodo. Reikia apsi-skusti. Aš tau mano veidelį, kvėpalų užpilsiu. Specialių po skutimosi. Iš nosies plaukus apkarpyčiau. Kad lengviau būtų kvėpuoti. Dabar oras kasdien gerėja. Valdžia rūpinasi, kad nesugadintų įvairūs oro teršėjai. Koks stebuklas dušas. Vanduo bėga toks, kokio nori. Nori šil-

to, šiltas, nori šalto, šaltas. Reikia apsiliesti su šaltu, kad kūnas įgautų judrumo.

Eini į garažą. Grožiesi saulute. Tavęs laukia ištikimas tavo automobilis. Mintyse labai juo džiaugiesi. Tiek metų taip gerai veikia. Patapšnoji per sparną, lyg arkli. Vertas. Paskui arkli reikia su kastuvu vaikščioti. Kiek jis padaro, ko nereikia. O automobilis nieko. Vaziuojai į darbą ir sakai automobiliui. Na, nekosėk, nekosėk. Aš tau geresnio benzino įpilsiu ir pirmos rūšies alyvos. Tik nuvežk iki darbovietės.

Atvažiuoji į darbovietę. Maloniai sveikiniesi su bendradarbiais. Visi šypsosi ir klausia, kaip tau einasi. Bosas taip pat malonus ir nurodo, ką reikės šiandien daryti. Prisimeni, kad buvai jį pakvietęs vakarienės. Kaip maloniai jis elgėsi su žmona. Kaip išgėrė pagal tavo receptą sumaišytą gėrimą ir labai gyrė. O pakui net padainavo populiarią dainą. Atrodo, kad muzikalus. Gražus balsas.

Po darbo dienos grįžti namo. Sutinka šunelis ir žmona. Abu džiaugiasi, kad laimingai grįžai. Prieš vakarienę, kuri visados būna aukšto kulinarinio pasisekimo, pasiimi laikraštį. Pirmiausia paskaitai V.V. straipsnį. Malonumas. Paskui pereini per žinias. Vedamasis labai svarbia dienos tema. Viso nespėjai, nes jau šaukia vakarienei.

Per vakarienę žiūri televiziją. Kiek ten gerų programų. Daug gali pasimokyti. O žinios iš viso pasaulio. Kaip gera. Sėdi namie ir žinai, kas dedasi Kinijoje. Po vakarienės žmona primena, kad durys gerai neužsidaro. Reikėtų pataisyti. Bet jeigu pavargęs, tai galima palaukti. Su entuziazmu, malonumu, švilpaukdamas, "kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka", pataisai duris. Koks malonumas prisidėti prie namų priežiūros. O dar maloniau, kad sugebi.

Štai jau laikas gulti. Lovoje pabaigi skaityti laikraštį. Sužinai, kas lietuviškoje padangėje dedasi. Už lango šiurena vėjelis. Medžio šakos ritmingai siūbuoja. Taip ir užmiegi. Ir sapnuoji savo tėvų žemę. Bolševikų vado nebėra. Jo vietoje tikras lietuvis. Niekas nebeatsimena LDDP.

BLOGA NUOTAIKA

Pabundi iš ryto. Žvilgtelėję pro langą. Koks pasaulis. Saulės beveik nėra. Lapai supasi. Rudenį reikės grębti. Baurus darbas, reikia keltis, o dar taip būtų gera pasivolioti. Eini į vonią. Žiūri į veidrodį. Kas čia dabar į tavo spokso? Raukšlių pilna. Gal eiti pas daktarą, kad ištaisytų. Kur dingio tas gražus veidelis? Ir kam ta barzda auga? Skusk ir skusk. Koks kvailas gamtos sutvarkymas.

Reikia iš nosies plaukus nukarpyti. Sako, būk tai lengviau kvėpuoti. O kuo gi kvėpuosi, kad oras jau, nors šaukštu semk. Ką ta valdžia daro? Nori mus nugalaboti. Vanduo vonioje netikęs. Tai per daug šalto tai per daug karsto. Šalto nei nereikia. Gali širdies smūgi gauti.

Eini į garažą. Jau greit sugrius. Tavęs laukia senas automobilis. Seniai reikėjo pakeisti. Nežinai, kada jis sustos. Alyva bėga. Visos garažo grindys alyva apipiltos. Reikia pakeisti, bet ką tu gausi už tokį laužą. Papykęs įspiri į ratą. Bet nuotaika nepagerėja. Kazin, ar nuvažiuos iki darbo.

Atvažiuoji į darbovietę. Bendradarbiai sutinka, nepakeldami galvos. Numeta pasveikinimą. Kai kurie šypsosi, bet žinai, kad jie tik laukia progos tave išmesti ir savo giminių įsodinti. Bosas kaip visados rūgštus. Nurodo darbus, kurių tu nekenti. O dirbti reikia. Be reikalo buvau jį pakvietęs į namus. Lindo prie žmonos. O kai prisigėrė, tai ėmė jaučio balsu bliaukti. Su tokiu balsu išdrįsta dainuoti. O jau gėrimą gėrė, lyg iš dykumos būtų grįžęs.

Po darbo dienos grįžti namo. Sutinka šunelis. Labai vizgina uodegą. Turbūt vėl kilimą subiaurojo. Žmona virtuvėje kažką daro. Vėl bus sunkiai sukramtomi kotletai. O kugelis tai pasibaisėtinas. Savaitę nevalgęs ne-

galėtum praryti. Pasiimi laikraštį. V.V. straipsnis kaip paprastai kvailas. Redaktoriaus turėtų nedėti tokių. Turbūt giminė, kad deda. Vedamojo rašytojas turbūt iš medžio iškritęs. Nežino pats, apie ką kalba. Vakariene. Iškepta blynų. Tokie kieti, kad nors su elektriniu piūklui piau. Po vakarienės žvilgtelėję į televiziją. Gerai sako, kad tai nemoralus išradimas. Sukinėji, sukinėjai ir visur baisiausias šlamštas. Reikėtų išmesti TV, bet daug kainavo. Gaila pinigų. Žinios nereikalingos. Kas man iš to kas dedasi Kinijoje. Nespėjai baigti vakarienę žmona ima šaukti, kad reikia duris pataisyti ir primena, kad jau dešimt kartų sakė. Eini vilkdamas kojas ir mintyse giedi "palengvink vergiją, išgelbėk žmoniją". Ir kam reikėjo pasirodyti, kad sugebi plaktuką rankose išlaikyti. Nemokėtum, nereikėtų tų praeiktų durų taisyti.

Tempi savo varganą kūną į lovą. Pasiimi pabaigti skaityti laikraštį. Ta lietuviška padangė taip nusibodusi, o apie ją nepalauja rašyti. Aš geras lietuvis ir be jų priminimo. Už lango vėjas. Nulauš šakas. Reikės rinkti ir nešioti į šiukšlyną. Imi galvoti apie savo baisų gyvenimą ir užmiegi. Vargai nesi- baigia. Sapnai baisesni už gyvenimą. Stribai tapo ministerais. Atstatė Vilniaus pilį ir gyvena. Gedimino vietoje.

SUSTOKIME PRIE ALKOHOLIO

Dr. Jonas Stankaitis

Alkoholis yra produktas, gaunamas iš susmulkintų vaisių, daržovių bei sumaltų grūdų raugo.

Vaisiai, daržovės arba mil-tai atskiedžiami vandeniu, ir pridedama mielių. Šis skiedinys laikomas šiltoje temperatūroje. Mielės skaldo angliavandenius, cukrų ir gamina alkoholį. Rūgimo procesas, kai alkoholis pasiekia 16-17°, sustoja. Laikotarpis nuo rūgimo pradžios iki pabaigos vadinasi fermentacijos periodu. Šis įrūgęs skiedinys vadinasi broga. Broga kaitinama. Alkoholis – lakesnis už vandenį ir garuoja iš brogos. Garai, tekėdami per atšaldytus vamzdžius, pavirsta į skystį – alkoholį.

Iš esmės alkoholio yra dvi rūšys: metilinis ir etilinis. Metilinis yra lakesnis už etilinį ir išgaruoja pačioje proceso pradžioje. Jam išgaravus, teka etilinis alkoholis.

Metilinis alk. yra labai nuodingas ir vartojamas dezinfekcijai, trynimams arba masažams.

Pakalbėkime apie etilinį arba geriamąjį alkoholį. Trum-

pai aptariant, yra saikus ir besaikis gėrimas.

Saikus gėrimas

Geriant ribotą kiekį, alkoholis išplečia periferinius kraujotakos indus. Kūno paviršius apšyla. Sumažėja širdies veninio kraujotakos kiekis – ("load"). Tada širdies raumenys gauna daugiau arterinio kraujo. Širdies raumenų jėga sustiprėja, ir 3-4 valandoms pagerėja kūno cirkuliacija. Pagerėja savijauta.

Jau prieš 6 metus Curtis Ellison, Bostono universiteto Medicinos mokyklos profesorius, atrado, kad alkoholis pakelia gerojo cholesterolio (H.D.L.) kiekį kraujyje. Šis apsaugo kraujotaką nuo sukietėjimo (arterio – scleroso). Taip išvengiame ligų, surišų su kraujotakos cirkuliacija.

Pasak Ellison'o, per dieną išgerti apie 2 oz arba 60 cc yra sveika.

Šis jo atradimas iš karto nebuvo publikuotas, nes geriančiųjų galėjo būti netiksčiai supastas, ir visai savaitei davinytis nukeltas į vieną dieną. Tada neišvengiamos bėdos.

Kaip saikų "gėriką" "National Geographic" žurnalas

pamini Winstoną Churchillį. Jis gėrė ribotą kiekį alkoholio 3 kartus per dieną. Churchillis visuomet buvo pilnas kariškų planų, kuriuos papildydavo sveiku jumi. Vadovavo abiem pasauliniams karams ir abu laimėjo.

Po Pirmojo pasaulinio karo, kalbėdamas parlamente, pasakė: "Prieš paskelbiant vokiečiams karą visi šaukėte, kad pritrūksim maisto, ginklų ir karių. Klydote. Nei maisto, nei ginklų, nei karių nepritrūksime. Pritrūksime tik vokiečių".

Po Antrojo pasaulinio karo parlamente išsireiškė: "Ne tą kiaušį paskerdėme".

Ultrasargūs "gėrikai" geria tik pakaitintą alkoholį. Alkoholio buteliai atkamsami ir kaitinami 15 minučių. Po to šilti užkamsami ir nešami į stalą. "Gėrikai" paliečia šiltus butelius ir tik tada pilasi. Jie nori visiškai apsisaugoti nuo žalingo – metilinio alkoholio.

Alkoholis tiek senas, kiek sena ir žmonija. Jis yra minimas Naujajame bei Senajame testamentuose. Jis surištas su padėka ir laimės linkėjimais.

Naujajame testamente vinas simbolizuoja Kristaus kraują.

Senajame – Sholom (šolom) taurelė pakeliama už pergalę Dievui padedant. Tai religiniai simboliai.

Žydai kasdieniniame gyvenime draugų užsveikinimui taria "Lahajam". Panašu į lietuvių kalbos "lakti". Bet tai dar nereikia, kad "lakim, lakim, būsim lakūnai..." Tai reiškia: "Išveiką ir už gerą biznį."

Kiekviena tauta turi savus skirtingus bei panašius užsveikinimus.

Lietuviai: "I sveiką", "Iki dugno", o jurbarkiečiai "Sudiev, razumėli".

Vokiečiai: "Biz zum grund", "Gesundheit", "Zum wohl", o kelis bokalus alaus išmetęs bavaras: "Bis zum Boden zee" (iki Bodeno ežero). Taip jie savo mintimis skrenda iki gražaus ežero, kuris yra Alpių kalnų papėdėje.

Italai: "Na Saluto".

Prancūzai: "A Votre Sante".

Slavai: "Do dna".

Kiek skirtingiau skandinavai: "Skull". (Tiesiog išvertus reikštų kaukolę (cranium), bet iš tikrųjų, į sveiką).

Besaikis gėrimas

Čia prisimintinas japonų sąmojis. Vyras atėjęs į barą paprašo degtinės taurelės ir ją išgeria. Gi išgerta taurelė paprašo pilnos. Ir taip ištuštintos taurelės viena po kitos prašo pilnų, kol pagaliau sutvarko vyrą.

Vienas alkoholio grammas, sudegdamas kūne, duoda 7 kalorijas energijos, kurios, nesunaudotos judant, virsta į riebalus. Čia prasi-deda viso kūno suriebjimas!

Poodinis sluoksnius papildomas riebalais. Papildoma veidas, pastorėja liemuo bei galūnės.

Riebalų perteklius pas vyrus susikrauna žemutinio pilvo sienų 1/3 dalyje. Pas moteris – sėdynėje.

Moterys proporcingai turi daugiau riebalų, negu vyrai. Gi vyrai – daugiau vandens. Alkoholis riebaluose neatsiskiedžia, atsiskiedžia tik vandenyje. Todėl moterys greičiau nusigeria.

Suriebjimas vyksta ne tik kūno paviršiuje, bet ir vidiniuose organuose. Labiausiai nukentčia kepenys, širdis ir smegenys.

Kepenys yra didžiausia žmogaus liauka. Jos atlieka keletą šimtų funkcijų, pradedant virškinimu ir baigiant kraujo krešėjimu. Jos yra po dešiniuju šonkaulių lanku.

a. Pirmiausiai suriebjama visos kepenų ląstelės. Kepenys difuziškai padidėja ir išlenda 2-3 cm. iš po šonkaulių lanko. b. Padidėjusios kepenų ląstelių grupės susilieja, sudarydamos daugybę mažų mazgelių, tumorų. c. Susiliedami maži tumorai sudaro balionėlius, cystas. d. Vėliau cystos sprogstą, išnyksta. e. Jungiamasis audinys traukiasi, randėja. Kepenys su-

(Nukelta į 10 psl.)

PAGERBTI LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ MOKYTOJAI

Mes visi labai siejame lietuvybę išlaikymu išeivijoje, bet dažnai visai užmirštame pagerbti ir padėkoti tiems, kurie tiesiogiai tą darbą dirba ir ne dėl aukšto atlyginimo, bet iš širdies, iš pasišventimo – tai lituanistinių mokyklų mokytojai. Jie mokina jaunus lietuvius ne tik rašyti, skaityti bei dainuoti lietuviškai, bet supažindina su Lietuvos geografija, istorija ir įdiegia jaunose širdyse tėvynės meilę. Taigi visi lituanistinių mokyklų mokytojai užsitarnauja visuomenės padėkos ir pagarbos.

Labai gražu, kad Amerikos lietuvių tautinė sąjunga jau antrą kartą suorganizuoja lituanistinių mokyklų mokytojų pagerbimą.

Toks pagerbimas įvyko sekmadienį, 1995 m. spalio 8 d., Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Pagerbimas prasidėjo pamaldomis Pal. Matulaičio misijos koplyčioje, kur misijos kapelionas kun. Algirdas Paliokas pasakė tai progai pritaikytą pamokslą, pabrėždamas svarbias ir garbingas mokytojų pareigas šeimai ir visai tautai. Toliau pagerbimas vyko pilnoje

žmonių didžiojoje salėje, kur visi buvo pavaišinti pyragais ir kava. Status padėjo suorganizuoti Centro moterų komitetas, o pyragus sunesė Tautinės sąjungos ponios.

Pagerbimo programą vedė Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos vicepirmininkė Daiva Meilienė, pirmiausia pristatydama JAV Lietuvių bendruomenės Švietimo tarybos pirmininkus – Juozą Plačą, Bronių Juodelį, Reginą Kučienę ir (čia nedalyvavusių) Joną Kavaliūną. Taipgi buvo pristatyti Chicagos lituanistinių mokyklų direktoriai: Juozas Masilionis, Juozas Plačas, Julius Širka, Jūratė Dovilienė ir Eglė Novak, kuri šiuo metu yra didžiausios lituanistinės Maironio mokyklos direktorė Lemonte. Buvo paprašyti atsistoti visi čia dalyvaujantys ir esami lituanistinių mokyklų mokytojai, kurių susidarė geras būrys, ir visa salė savo gausiais plojimais juos pasveikino.

Pagrindinė kalbėtoja pagerbimo šventėje buvo "Draugo" vyr. redaktorė Danutė Bindokienė. Ji pati yra buvusi lituanistinės mokyklos

Lituanistinių mokyklų mokytojų pagerbimo šventė Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Iš d.: "Draugo" vyr. red. D. Bindokienė, solistė J. Adickaitė, akomponiatorė G. Rupeikienė, dailiojo žodžio atlikėjas A. Sušinskaitė ir S. Vasaitytė, muzikas A. Vasaitis ir smuikininkas V. Vasaitis.

mokinė ir vėliau mokytoja 25 metus. Savo įdomioje paskaitoje prelegentė teigė, kad mokytojas nuolat mokiniams iš savo mokinių ir pasisemia to, kas jam, kaip jaunimo auklėtojų, kaip tik reikalinga. Mokiniai ateina į mokyklą šeštadieniais be didelio noro ir entuziazmo,

dažniausiai tėvų verčiami, todėl yra labai svarbu mokytojų sudominti mokinius taip, kad jie jo klausytų, jį gerbtų ir įgytas žinias pasilaikytų visam gyvenimui.

Mokytojus sveikino Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza, PLB pirm. Bronius Nainys, Lietuvių fondo tarybos pirm. Marija Remienė, Tautinės sąjungos pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas ir LB Švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė, kuri taip pat padėkojo Amerikos lietuvių tautinei sąjungai už pagerbimo suruošimą ir Lietuvių fondui – už nuolatinę finansinę paramą lituanistinėms mokykloms. Raštu dar mokytojus sveikino LB krašto valdybos pirm. Regina Narušienė ir šiuo metu esantis Lietuvoje dr. Jonas Račkauskas, buvęs Švietimo tarybos pirmininkas.

Meninę pagerbimo dalį atliko dabar esantis ir buvęs lituanistinių mokyklų mokiniai. Eilėraščius deklamavo Sigutė Vasaitytė – "Padėka mokytojų" – ir Aurytė Sušinskaitė – J. Marcinkevičiaus "Kalba gimtoji". Dvi dainas – J. Gaižausko "Ramunėlė" ir J. Čekausko "Lietuva –

dainų šalis", akomponuojant Galinai Rupeikienai, padainavo jauna dainininkė Janina Adickaitė, kuri yra taip pat 1992 m. Lietuvos moksleivių konkurso "Dainų dainelė" laimėtoja. Smuiku pagrįso jaunas smuikininkas Valdas Vasaitis. Jis atliko Edmund Severa "Pjesę smuikui" ir Charles de Beriot "Baletą scenai" akomponuojant jo tėveliui muz. Alvydui Vasaičiui. Visa meninė programa buvo šiltai priimta nepagalint plojimų. Pagerbimas buvo baigtas visai salei sudainuojant "Lietuva brangi".

Šio renginio organizavimas buvo pavestas Tautinės sąjungos vicepirmininkui Stasiui Briedžiui, jam talkino Chicagos skyrius. Darbas buvo atliktas pasigėrėtinai. Pagerbimas įvyko su pakilia nuotaika, tvarkingai ir gražiai.

Pagarba ir padėka priklausomai Amerikos lietuvių tautinei sąjungai ir jos pirmininkui dr. Leonui Kriaučeliūnui, pamešiam iniciatyvą tokių lituanistinių mokyklų mokytojų pagerbimą suorganizuoti.

Vaclovas Mažeika

Lituanistinių mokyklų mokytojų pagerbimo šventės garbės svečiai ir minėjimo rengėjai. I eil. iš k.: PLB pirm. Br. Nainys, Lietuvių Fondo Tarybos pirm. M. Remienė, "Draugo" vyr. red. B. Bindokienė ir Lietuvos gen. garbės konsulas V. Kleiza. II eil. iš k.: minėjimo rengimo komiteto pirm. S. Briedis, misijos kapelionas A. Paliokas ir ALT-o s-gos pirm. L. Kriaučeliūnas.

SUSTOKIME PRIE ALKOHOLIO

(Atkelta iš 9 psl.)

kietėja, sumažėja ir pasislepia po dešiniojo šonkaulio lanku. Kepenų spalva iš normalios rausvos pasikeičia į pilką. Taip išsivysto titnago kepenys (circhosis). Besitraukdami randai sutraukia bei sunaikina likusias kepenų ląsteles. Nutrūksta kraujo cirkuliacija tarp žarnų ir kepenų. Apvirškintas žarnos maistas pilasi į pilvo tušumą. Pilvo tušumoje atsiranda skystis – ascitas. Sutrinka viso kūno mityba. Mirtis beldžiasi į duris.

Širdis taip pat nukenčia. Suriėbėja. Riebalai kraunasi ne tik širdies paviršiuje, bet ir raumeninėse skaidulose. Širdis net dvigubai padidėja, netelpa širdies apvalkaluose. Nyksta raumenų skaidulos. Sumažėja širdies, kaip motoro, jėga. Pablogėja cirkuliacija, brinksta kojos, edema.

Smegenys. Alkoholis greitai peržengia smegenų kraujo barjerą (B.B.B.). Iškart stimuliuoja ląsteles. "Gėrikas" gyvesnis, linksmesnis, draugiškesnis: "In vino veritas". Daugiau išgėrus pri-

slėgiami smegenų transistieriai. Nutrūksta kontaktas tarp smegenų bei periferinių nervų grupių. Pablogėja kalbos bei eisenos pusiausvyra: sunkėja tarsena, svyruoja eisenos.

Vėliau smegenys traukiasi, mažėja, atsiranda emocijiniai bei protiniai trūkumai.

Gaila, bet šių dienų pasaulis labai daug geria. Daug geria ir mūsų broliai Lietuvoje. Jie išgeria 14 kartų daugiau alkoholio per metus, negu mūsų nepriklausomybės laikais. Laimė, kad lietuviai geria užkandami. Maitas sulėtina alkoholio absorb-

ciją, ir vidaus organai mažiau intoksikuojami.

Nesuprantama, kodėl į Lietuvą kasmet importuojama degtinės už 10,5 mln. litų, lyg savos nepakaktų. Tiesa, lietuvis geria labai mažai. Kas kita yra Rytų Europoje. Ten moterys geria lygiai su vyrais.

Štai nuolatinė baro lankytoja Slava, atėjusi į barą iš karto užsako 3 "cierkas" degtinės. Išgėrus pirmą – ją barmanas klausia: "Ar gardi?" "Ką, aš čia ne ragauti atėjau. Man svarbu, kaip atlieps trečioji "cierka". Jei trečioji neatlieps kaip reikiant, eisiu

skersai gatvę į kitą barą". Pagaliau ją išgelbėjo A.A. organizacija, ir Slava liko jai labai dėkinga.

Labai pavojinga gerti nėsčioms moterims, ypač nėsčtumo pradžioje, nes aukštas procentas kūdikių gimsta protiškai ir fiziškai atsilikę.

Neįprastai didelę duoklę alkoholiui atiduoda suomiai. Iš jų 50% patiria vidaus organų žalą, o kita 50% – išgėrę sprendžia ginčus naudodami šaltą ginklą ("finką").

Išvada: alkoholis yra legalus vaistas, tik jį reikia prideramai vartoti.

Balys Auginas

ŽEMĖS DŪMAS

Gyvenimas – smilkalas,
Kaip rūkas ir kaip dūmas
Iš amžinos liepsnos
Rūksta ant žalio klonio –
Ir mano sielą užpila
Saulėlydžio graudumas,
Kad aš tik žemės smilkalas,
Kad aš tik slėnio dūmas—

iš "Metaforų smuikas"

VĖLINĖS

Vėlinių vakarą, lapkričio 1-ąją, Lietuvoje sužibo šimtai tūkstančių žvakių liepsnelių. Kapinėse, prie paminklų, mažose kaimo kapinaitėse susirinko lietuviai pagerbti savo artimųjų, draugų, pažįstamų, išėjusių Amžinybėn.

OHIO ĮVYKIAI

• Lapkričio 3-5 d. ir 11-12 d. Kaimo Kalėdos. 8140 Main Str., Garretville, OH. Viešnagė kaime. Tel. 216-527-2919.

• Lapkričio 5 d. Šešta metinė mažų antklodžių paroda ir varžytinės. Wildwood Culturas Center, 7645 Little Mountain Rd., Mentor, OH. Apžiūrėjimas ir paroda nuo 1 val.p.p. iki 2:45 val. p.p. 3 val. varžytinės. Įėjimas \$1.

• Lapkr. 4-5 d. Čekų kalėdinė mugė, Bohemian Natl Hall, 4939 Broadway Ave. Clev. OH. Iš Čekijos importuoti gaminiai – kristalas, moliniai indai, Kalėdų egļu-

tės papuošalai, maistas ir kepiniai. Šeš. nuo 11 v.r. iki 8 v.v.. Sekmadienį nuo 11 v.r. iki 5 v.p.p.

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI!

Dėl ankstesnių, todėl neatšaukiamų ir nepakeičiamų redakcijos darbuotojų išipareigojimų "DIRVOS" kitas numeris – Nr. 42 – išeis š.m. lapkričio 16 dieną.

PRANEŠIMAS
PENSININKAMS

PADEKOS DIENOS suėjimas ir pietūs bus lapkričio mėnesio 9 d. (ketvirtadienį) Lietuvių Namų viršutinėje salėje. Laukiame Visų!

Maloniai kviečiame visus į
Šv. Jurgio parapijos rengiamą

RUDENS FESTIVALI,

kuris vyks š.m. lapkričio 12 d., sekmadienį,
11:30 val. – 3:30 val. p.p., parapijos salėje.

Vyks vaikų žaidimai, kalakutų loterija, galėsime paragauti šiltų patiekalų, atsigaivinti gerimais.

LINAS VYŠNIONIS
Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

Lavender International,
recycling of
shoes and clothing.

We export used shoes and clothing by container load or less grade "A" top quality, including jeans and sneakers, sales by pound.

MIKE 215-673 1004

HOUSE FOR SALE

Euclid, brick bungalow, one owner, 4 bedrooms (4th unfinished), 1st fl. full bath, 1/2 bath on 2nd, bsmt recroom with wet bar, detached 2 car garage, stone patio, deep back yard, gardeners delight. Violation free. No agents \$78,000 Call 261-8190

ŠTAI KAIP SUKASI RATAI

Eilė laimingų supuolimų ima ir įsuka į ratą. Mūsų liaudis tuos supuolimus vadino Dievo Apvaizda. Vadin- kim, kaip norim, bet štai jums eilė supuolimų.

Grįžo iš Lietuvos viena skaučių vadovė ir pasakoja. Ji nuvažiavusi į Vaikų globos namus susipažinti su lo- šu vaiku, kuriam skaučių vie- netas buvo pasiuntęs vežio- jamą kėdę. Jai nebuvo leista į tuos namus įeiti.

Važiuojam į Neringą ke- liu pagal Nemuną. Brolvai- kis Virgis užvežė Viešvilėn parodyti savo prieš daug me- tų projektuotus pastatus ir drėkstančiomis akimis pasa- koja matęs baisias gyvenimo sąlygas vietiniuose Vaikų globos namuose. Sustojame pasižiūrėti. Iš anksto neap- siskelbė. Mus pasitinka di- rektorius pavaduotoja ir sa- ko: "Eikite, kur norite, foto- grafuokite, ką norite, kalbė- kite, su kuo norite, klauskite, ko norite." Direktorės kabi- nete pagėla, vaikų kamba- riuose – šilta. Mažiausieji, kaip blusos, šoka nuo grindų į jos glėbį. Kiekvieną sutiktą vaiką ji asmeniškai pakalbina. Po geros valandos išein- am įsitikinę, kad čia reika- linga parama nenueis niekais.

Tik iš kur tą paramą gauti? Balf'o pirmininkas sako: "Nori paramos, ateik dirbti." Einu. Balfas jau turi

RENGINIAI

1995 M.

• LAPKRIČIO 12 d. Šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis 11:30 – 3:30 p.p.

• LAPKRIČIO 18 d. Kariuome- nės šventės minėjimas Lietuvių namuose.

• GRUODŽIO 16 d., šeštadienį, 9 v. ryto, Dievo Motinos parapijos svetainėje, – Metinės rekolekcijos – susikauptimo diena. Vedėjas kun. Julius Sasnauskas. Rengia Clevelando ateitininkai.

• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas 3 val. po pietų Dievo Motinos parapijoje.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. Naujųjų Metų Sutikimas Lietuvių namų salėje.

1996 M.

• BALANDŽIO 14 d. Madų paroda "Pavasariai sugrįžta". Rengia vyr. skaučių Židinys.

• BALANDŽIO 21 d. Skautininkų draugovės kultūrinė popietė – Aurelijos Balašaitienės knygų pristatymas.

savus šelpiamuosius: Punksko lietuvius, tremtinius, kalinius, gausias šeimas. Pavarius siuntas didesniais kiekiais, savos bendruomenės dėvėti drabužiai išsibaigia. Bet Die- vo Apvaizda dirba.

Nedideliame Pensilvani- jos universitetiniame mieste- lyje profesoriauja lietuvius, pažįstamas ir draugas, netu- rįs sąlygų dalyvauti lietuviš- kame gyvenime, bet tvarkąs vietinės parapijos dėvėtų drabužių krautuvėlę, į kurią daugiau mantos sunešama, negu išnešama.

Netoliese gyvena kitas lietuvis, dažnai važinėjantis į Clevelandą, dabar jau dažnai prisipakavęs automobilį tos mantos.

Ir plaukia kaip upė mai- šai avalynės ir drabužių, ku- rių stokoja nuengti, nualinti, iš sibirų į taip pat nualintus ir tebealinamus namus grįžę žmonės.

Kad ratas suktųsi, kad ta Apvaizdos atverta upė plauk- tų, būtina geravalė ameri- kietė Pensilvanijoje, skirianti laiką ir energiją geravalių žmonių sunešiams drabu- žiams peržiūrėti ir išrūšiuoti; būtinas lietuvis, juos nukrei- piąs Apvaizdos numatytu ke- liu; būtinas geravalis prista- tytojas; būtini žmonės, visa tai supakuojantys ir išsiun- čiantys; būtina lietuvi pen- sininkė, atskirianti dalį nuo savo pensijos, lietuvis dir- bantysis, atseikėjęs iš savo

šeimos biudžeto, kad būtų kuo transportą apmokėti. Būtina daugybė ratukų, kad suktųsi didysis ratas.

Rezultatas štai koks. Per dvejus metus išsiuntėm dau- giau kaip 6000 svarų siuntos, už kurios persiuntimą sumo- kėjom daugiau kaip 4400 do- lerių.

O siuntinius gavusieji ra- šo: "...žmonėms, kurie perė- jo Rusijos lagerius, kalėji- mus ir tremtį, per okupaciją kelis kartus prarado savo turtą, savo materialinį pa- grindą... per vėlai atėjo atgi- mimas ir nepriklausomybė, nes jų dauguma jau žili, pra- radę sveikatą, gimines ir arti- muosius. Šiems žmonėms Jūsų siunta – tai nemaža pa- rama, kurią jiems paskirs- tėtė, ir jų vardu dar kartą dėkoju visiems, prisidėju- siems prie šio kilnaus darbo." Vytautas Miliuskas, Vil- niaus Politinių kalinių ir tremtinių bendrija.

"Tiesa, drabužių yra, bet politiniai kaliniai ir tremti- niai pensininkai neturi už ką nusipirkti, nes pensija maža, o mokesčiai vis auga, kainos didėja... O jūsų drabužiai geri, juos dėvi ir jaunuoliai, ir vaikai, ir suaugę. Mes nors tuo galime juos pralinks- minti, todėl tikrai esame dė- kingi už Jūsų dovanas." Da- nutė Didžgalvytė, LPKTS Panevėžio skyrius.

Galėtume dar ir dar ci- tuoti, bet ar reikia?

Ona Šilėnienė
Balf'o narė

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103
(Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL

ŽVAIGŽDUTĖ MOTIEJŲNIENĖ

Aplankykit mus ir mes padėsime suplanuoti Jūsų keliones. Clevelande bilietus pristatome į namus.

RITA STAŠKUTĖ

ATPIGINTOS KELIONĖS Į LIETUVĄ
Naujos rudens ir žiemos sezono kainos.

SKRYDŽIAI SU FINNAIR SAS, Lufthansa, KLM, LOT Polish

Mes bendradarbiaujame su Lietuvos Oro Linija.

DIRVA

TAURIAM LIETUVIUI, ĮZYMIAM PEDAGOGUI

A.A.

KAZIUI DULIUI

mirus, velionio mielai šeimai ir artimiesiems
reiškiame mūsų gilią užuojautą ir liūdimę
kartu. Nenuilstamas Jo darbas ir pasišventi-
mas, mokinant ir auklėjant mūsų lietuvišką
jaunimą, palieka neišdildomą šviesų prisimini-
mą ir brangų įnašą į mūsų tautinį gyvenimą.

Nuliūdę,

Galina Leonienė ir
sūnus Algirdas su šeima

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Nursing Assistants

WANTED!! STNAs!!

\$1000 REWARD/SIGN ON BONUS!!

Be the first to apply!! Only a few openings available.

A really nice place to work.

That's the long and the short of it.

You owe it to yourself to check us out!

Good salary and benefits.

Easy access to I-71 & Bagley Road.

Call Michelle at 243-7888.

CENTURY OAK CARE CENTER
7250 OLD OAK BLVD.
MIDDLEBURG HTS., OHIO 44130

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:

Dainius Zalensas

LITMA I.E.

639 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

Telefonas: (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

Kalėdos jau nebetoli, o Lietuva ne taip arti.
Ten jūsų giminės, draugai, gal artimieji, gal vaikai
Tai kad nebūtų per vėlu, pradžiuginkite juos laiku!

Litma Import-Export administracija

RUOŠIANTIS ALTO SUVAŽIAVIMUI

Atkelta iš 1 pusl.

Reikia suprasti, kad Ame-
rikos Lietuvių kongresų, ku-
rie šaukiami kas penkeri me-
tai, ir metinių ALTO suva-
žiavimų nutarimai bei rezol-
ucijos įpareigoja vykdyti
juos ne tik ALTO centro val-
dybą, bet ir ALTO skyrius ir
pavienius narius.

Tinkamo suvažiavimo
sėkmė priklausys nuo ALTO
atstovų pasiruošimo.

ALTO Informacija

KONCERTAS

Lapkričio 15 d. 3:00 val.
p.p. Lietuvių klubo salėje,
St. Petersburg, FL., moterų
"KVARTETAS", vadovau-
jamas muz. Aloyzo Jurgučio,
rengia dainos, muzikos, poe-
zijos ir komedijos vakarą.
Stalai po 10 asmenų, prašome
užsisakyti iš anksto pas p. A.
Balbatiene (813) 381-0534.
Vietiniai ir apylinkės lietu-
viai kviečiami gausiai daly-
vauti.

★★★★★

KLAIDOS ATITAIŠYMAS:

"Dirvos" 39 nr., A. Bala-
šaitienės straipsnyje "GAR-
BINGO "DIRVOS" JUBI-
LIEJAUS BELAUKIANT",
įsivėlė klaida. Išvardinant
"Vilties" d-jos pirmininkus,
įrašytas Antanas Mažeika, o
turėjo būti Vaclovas Mažeika.
Už klaidą atsiprašome.

★★★★★

DVIRAČIU Į LIETUVĄ

(Atkelta iš 8 psl.)

kingai, turėjau net progą pa-
sikeisti nuomonėmis apie
artėjančias olimpinės krepši-
nio rungtynes. (Sutikau, kad
Lietuvos komanda buvo gera
ir didžiavausi tuo, bet sakiau,
kad, net turėdami Š. Marčiū-
lionį, jie neįveiks JAV "sva-
jonių" komandos). "Dviračiuo-
ti" Lietuvos pasienio dalimi
buvo malonu ir net linksma,
nebuvo reikalaujama, kad
įkeltų dviratį į kieno nors

automobilį, kaip turėjau da-
ryti įvažiuodamas į Lietuvą.
Netrukus pasiekiau pirmą Len-
kijos pasienio punktą, kur
pasieniečiai išlaikė mane dvi
valandas, neaišku, kodėl.
Sunkiausia buvo susitaikyti
su tuo, kad nebegalėjau dau-
giau kalbėti lietuviškai. Ži-
nočiau, kad mano JAV pasas
garantuoja mano išvykimą ir
kad, be abejonės, lenkai pra-
leis mane greičiau dar ir dėl-
to, kad buvau su dviračiu.

(Bus daugiau)

Viešbutis Lazdijuose.

Autoriaus nuotr.

Vilniaus Senamiestyje...

Po Jūsų ilgos kelionės Didžiąja gatve ir po sielos atgaivinimo
prie Aušros Vartų užsukite į ROJAUS ARKĄ-restoraną esantį
tarp Aušros Vartų ir Vilniaus gynybinės sienos.

ROJAUS ARKA

M. Daukšos g. 3, VILNIUS, tel. 220625

ATIDARYTA nuo 11 iki 23 val.

Lietuviški įprastiniai ir firminiai valgiai bei gėrimai. Karštų
valgių kainos nuo 4 iki 16 litų.

MATAS REALTORS

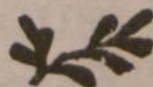

Broker RITA MATAS - G.R.I. - state certified
real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000